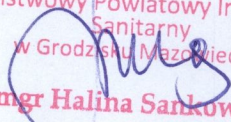


**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W GRODZISKU MAZOWIECKIM
05-825 GRODZISK MAZOWIECKI
UL. Żwirki i Wigury 10**

**OCENA STANU SANITARNEGO
POWIATU GRODZISKIEGO
w 2018 ROKU**

Państwowy Powiatowy Inspektor
Sanitarny
w Grodzisku Mazowieckim

mgr Halina Sankowska

SPIS TREŚCI:

- I.** Informacja ogólna
- II.** Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Komunalnej
- III.** Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku
- IV.** Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Pracy
- V.** Nadzór epidemiologiczny
- VI.** Ocena stanu sanitarnego zakładów nauczania i wychowania
- VII.** Działalność oświatowo – zdrowotna i promocja zdrowia
- VIII.** Nadzór zapobiegawczy

I. Informacja ogólna

Państwowa Inspekcja Sanitarna wypełnia zadania z zakresu zdrowia publicznego, określone w Ustawie z dn. 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1261). Swoje zadania realizuje poprzez nadzór bieżący i zapobiegawczy. Organem inspekcji, jako organu rządowego administracji zespolonej w powiecie jest Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, któremu podlega stacja sanitarno-epidemiologiczna. W powiecie grodziskim funkcję Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego pełni Pani Halina Sankowska. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna ma siedzibę w Grodzisku Mazowieckim, przy ul. Żwirki i Wigury 10.

Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grodzisku Mazowieckim oraz działających w jego imieniu pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej obejmuje terytorialnie powiat grodziski, który jest położony w zachodniej części Województwa Mazowieckiego. Powiat ten zamieszkuje ponad 91 tys. mieszkańców na powierzchni 367 km². W jego skład wchodzi 6 gmin: Miasto i Gmina Grodzisk Mazowiecki, Gmina Baranów, Gmina Jaktorów, Gmina Żabia Wola oraz miasta Milanówek i Podkowa Leśna.

W ramach prowadzonej działalności inspekcja sanitarna w powiecie grodziskim w roku 2018 sprawowała nadzór bieżący nad warunkami:

- higieny środowiska – nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, czystością powietrza, gleby, wód i innych elementów środowiska, a także nadzór nad należyтым stanem higienicznym nieruchomości, zakładów pracy, obiektów użyteczności publicznej, dróg, ulic i środków transportu;
- higieny w zakładach pracy – ocena warunków zdrowotnych środowiska pracy, zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych związanych z warunkami pracy; nadzór nad wprowadzaniem produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
- higieny procesów nauczania i wychowania – ocena warunków higienicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych i wypoczynku oraz sprzętu tam używanego, a także nadzór nad higieną samych procesów nauczania;

Prowadzono nadzór nad:

- warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku – ocena warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności, nadzór nad warunkami żywienia zbiorowego, nadzór nad jakością zdrowotną żywności oraz ocena warunków produkcji i obrotu przedmiotów użytku, materiałów i wyrobów do kontaktu żywnością, kosmetyków i innych mających wpływ na zdrowie ludzi;
- warunkami, jakie powinien spełniać personel medyczny i pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

Ponadto pracownicy inspekcji sanitarnej realizowali zadania w zakresie:

- oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia – organizowanie, prowadzenie i koordynowanie działalności oświatowo-zdrowotnej, w tym inicjowanie przedsięwzięć popularyzujących zasady higieny otoczenia i zapobiegania chorobom, zaznajamianie z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, propagowanie zdrowego stylu życia i aktywności własnej społeczeństwa na rzecz zdrowia, ocena i wspieranie działalności oświatowo-zdrowotnej szkół i placówek oświatowo-wychowawczych;
- zapobiegawczego nadzoru sanitarnego – uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego, uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych, uczestnictwo w dopuszczaniu do użytku obiektów budowlanych;
- działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej – dokonywanie analiz i ocen epidemiologicznych, przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne, nadzór nad szczepieniami ochronnymi, dystrybucja szczepionek, poradnictwo w zakresie spraw sanitarno-epidemiologicznych, opracowywanie programów działalności zapobiegawczej i nadzór nad ich wdrażaniem przez placówki medyczne.

W roku 2018 działalność administracyjno-egzekucyjna Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grodzisku Mazowieckim przedstawiała się następująco:

- o objętych nadzorem było **2564** obiekty,
- o przeprowadzono **1591** kontroli,
- o nałożono **33** mandaty na sumę **9700** złotych,
- o wydano **1168** decyzji administracyjnych,
- o wydano **325** opinii i decyzji dotyczących zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ,
- o wydano **9** postanowień,
- o zarejestrowano **44124** chorób zakaźnych, w tym – **43055** przypadków podejrzeń i zachorowań na grypę i choroby grypopodobne.

Zestawienie porównawcze działalności administracyjno - egzekucyjnej w latach 2014-2017:

	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018 r.
liczba obiektów	1607	2228	2456	2524	2564
liczba kontroli	1157	1409	1759	1667	1591
liczba mandatów	33	31	47	33	33
liczba decyzji	968	1047	1319	1269	1591
liczba opinii zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	166	205	268	308	325
liczba zarejestrowanych chorób zakaźnych	23346	33850	37309	48705	44124

II. Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Komunalnej

I. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.

1. Wprowadzenie

Bieżącym nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej objętych było 18 Stacji Uzdatniania Wody, 12 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, 1 wodociąg wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia zaopatrujący budynek użyteczności publicznej oraz 1 wodociąg wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia zaopatrujący obiekt agroturystyczny. Łączna liczba ludności zaopatrywanej w wodę wynosi ok. 85 tys. mieszkańców. Na terenie powiatu grodziskiego woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności pochodziła wyłącznie z ujęć głębinowych. W celu dokonania oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pobierano próby wody z punktów wyznaczonych na sieciach wodociągowych zgodnie z harmonogramem na rok 2018.

2. Jakość wody.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli, wyników analiz badanych próbek wody prowadzonych przez Inspekcję Sanitarną oraz wyników badań przeprowadzanych przez właścicieli i zarządców wodociągów w ramach kontroli wewnętrznej można stwierdzić, że woda dostarczana przez wszystkie 14 wodociągów, z zastrzeżeniem czasowej warunkowej przydatności do spożycia przez ludzi (dot. wodociągu publicznego Kozery Nowe, Cegłów, Podkowa Leśna, Żelechów) i braku przydatności do spożycia przez ludzi (dot. wodociągu publicznego Kozery Nowe, Bartoszkówka), spełniała wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294). Sporadycznie występowały przekroczenia parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych. W wyniku przeprowadzonych działań naprawczych (chlorowanie i/lub płukanie sieci), zarządcy wodociągów doprowadzili za każdym razem do przywrócenia jakości wody do wymogów obowiązującego rozporządzenia, co potwierdzone jest sprawozdaniami z badań.

3. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę.

3.1. Wodociągi o wydajności <100m³/dobę

Wodociąg publiczny Cegłów

Wodociąg o produkcji 4 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Cegłów i Kaski 5100 mieszkańców. W roku 2018 Stacja Uzdatniania Wody w Cegłowie nie dostarczała stale wody do wodociągu. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano pięciokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej sześć razy. W dwóch próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenia (obydwa dotyczyły parametrów mikrobiologicznych). W pierwszym stwierdzono bakterie

grupy coli, zaś w drugim ogólną liczbę mikroorganizmów. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która wymagała wydania zaleceń pokontrolnych tj. odmalowania filtrów i rur w hali pomp i filtrów; odmalowania/wymiany drzwi prowadzących do pomieszczenia z urządzeniem napowietrzającym; naprawy uszkodzonego progu w drzwiach prowadzących do hali pomp i filtrów. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu. Wykonanie zaleceń potwierdzono podczas kontroli sprawdzającej (brak problemu w wyegzekwowaniu od właściciela/zarządcy obiektu wykonania ww. zaleceń).

Wodociąg lokalny Kasperek

Na terenie Gminy Milanówek przy ul. Brwinowskiej 2D zlokalizowany jest budynek użyteczności publicznej wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia, w którym działalność gospodarczą prowadzi podmiot – Europejskie Przedszkole Niepubliczne "Kasperek" Stajenko Spółka Jawna z siedzibą przy ul. Noskowskiego 2/47 w Warszawie. Produkcja wody przez ww. podmiot wynosiła 3 m³/d. Podmiot dostarczał wodę dla ok. 140 osób. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano dwukrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej trzy razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów. Przekroczenie w zakresie ww. parametru zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

3.2. Wodociągi o wydajności 100 – 1000 m³/dobę

Wodociąg publiczny Dąbrówka

Wodociąg o produkcji 613 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Grodzisk Mazowiecki 44463 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej osiem razy. W dwóch próbkach wody pobranych w ramach kontroli sanitarnej stwierdzono przekroczenia. Pierwsze dotyczyło parametrów mikrobiologicznych – enterokoki, ogólna liczba mikroorganizmów, zaś drugie parametru fizycznego – zapach. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości.

W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie.

Wodociąg publiczny Stanisławów

Wodociąg o produkcji 271 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Cegłów i Kaski 5100 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano dwukrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pięć razy. Badania wody nie wykazały przekroczenia parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie.

Wodociąg publiczny Kaski

Wodociąg o produkcji 479 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Cegłów i Kaski 5100 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej sześć razy. Badania wody nie wykazały przekroczenia parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie.

Wodociąg publiczny Bartoszkówka

Wodociąg o produkcji 268 m³/dobę zaopatruje 1997 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano siedmiokrotnie, podobnie w ramach kontroli wewnętrznej siedem razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli sanitarnej stwierdzono przekroczenie parametrów mikrobiologicznych – Escherichia coli, bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie.

Wodociąg publiczny Żelechów

Wodociąg o produkcji 683 m³/dobę zaopatruje 3117 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są trzy studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano ośmiokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej dziesięć razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli sanitarnej stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów i chemicznego – mangan. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenie parametru chemicznego – mangan. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie.

Wodociąg publiczny Musuły

Wodociąg o produkcji 477 m³/dobę zaopatruje 2501 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są cztery studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pięć razy. Badania wody nie wykazały przekroczenia parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie.

Wodociąg publiczny Podkowa Leśna

Wodociąg o produkcji 662 m³/dobę zaopatruje ok. 3860 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są trzy studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano pięciokrotnie, w ramach kontroli wewnętrznej sześć razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli sanitarnej stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli. Przekroczenie w zakresie parametru mikrobiologicznego zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która wymagała wydania zaleceń pokontrolnych tj. odmalowania filtra w hali pomp i filtrów, a także usunięcia ubytków obudowy zbiornika na wodę uzdatnioną. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu uległ niewielkiemu pogorszeniu. Wykonanie zaleceń potwierdzono podczas kontroli

sprawdzającej (brak problemu w wyegzekwowaniu od właściciela/zarządcy obiektu wykonania ww. zaleceń).

Wodociąg publiczny Kozery Nowe

Wodociąg o produkcji 480 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Bieganów 9400 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano siedmiokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej szesnaście razy. W czterech próbkach wody pobranych w ramach kontroli sanitarnej stwierdzono przekroczenia. Pierwsze dotyczyło parametru fizycznego – mętność, drugie parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli, trzecie parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznego – żelazo, mętność, ogólna liczba mikroorganizmów, czwarte parametrów mikrobiologicznych – bakterie grupy coli, enterokoki. W trzech próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenia. Pierwsze dotyczyło parametrów fizykochemicznych – mętność, żelazo, drugie również parametrów fizykochemicznych – mętność, żelazo, mangan, trzecie parametrów mikrobiologicznych – bakterie grupy coli, Escherichia coli. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która wymagała wydania zaleceń pokontrolnych tj. odmalowania dwóch mniejszych, metalowych zbiorników na wodę uzdatnioną oraz obielenia studni. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu. Wykonanie zaleceń potwierdzono podczas kontroli sprawdzającej (brak problemu w wyegzekwowaniu od właściciela/zarządcy obiektu wykonania ww. zaleceń).

3.3. Wodociągi o wydajności 1000 – 10 000 m³/dobę

Wodociąg publiczny Grodzisk Mazowiecki

Wodociąg o produkcji 6666 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Dąbrówka 44463 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest dziesięć studni głębinowych.

W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano jedenaście razy, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pięćdziesiąt jeden razy. W trzech próbkach wody pobranych w ramach kontroli sanitarnej stwierdzono przekroczenia. Pierwsze dotyczyło parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów, drugie parametru fizycznego – zapach, trzecie parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną czterech Stacji Uzdatniania Wody zaopatrujących Wodociąg Publiczny w Grodzisku Mazowieckim wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie.

Wodociąg publiczny Milanówek

Wodociąg o produkcji 1711 m³/dobę zaopatruje 14000 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest sześć studni głębinowych. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano sześciokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej osiemnaście razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli sanitarnej stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenie parametru chemicznego – żelazo. Przekroczenie w zakresie ww. parametrów zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżące kontrole sanitarne trzech Stacji Uzdatniania Wody zaopatrujących Wodociąg Publiczny w Milanówku wraz z przyległymi strefami ochrony bezpośredniej. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektów utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie.

Wodociąg publiczny Bieganów

Wodociąg o produkcji 1392 m³/dobę zaopatruje łącznie z Wodociągiem Publicznym Kozery Nowe 9400 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano czterokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej osiemnaście razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli sanitarnej stwierdzono przekroczenie parametru fizycznego – zapach. W trzech poborach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenia. Pierwsze dotyczyło parametru fizycznego – zapach, drugie parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli, trzecie parametru fizycznego – zapach. Przekroczenie w zakresie ww. parametrów zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, podczas której stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-techniczne w obiekcie w postaci uszkodzonego ogrodzenia. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu. Usunięcie uchybienia potwierdzono podczas kontroli sprawdzającej (brak problemu w wyegzekwowaniu od właściciela/zarządcy obiektu wykonania ww. uchybienia).

3.4. Wodociągi o wydajności 10 000 – 100 000 m³/dobę - brak

3.5. Wodociągi o wydajności >100 000 m³/dobę - brak

3.6. Wodociągi ogółem.

Wszystkie wodociągi na terenie powiatu grodziskiego są corocznie uwzględniane w harmonogramie kontroli. Nadzór Sekcji Higieny Komunalnej obejmuje łącznie 1 wodociąg o produkcji <100 m³/dobę, 8 wodociągów o produkcji 100-1000 m³/dobę oraz 3 wodociągi o produkcji 1000-10000 m³/dobę. Działania podejmowane przez PPIS w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przyczyniły się do usunięcia wszystkich stwierdzonych podczas przeprowadzanych kontroli uchybień.

3.7. Inne podmioty

Na terenie Gminy Żabia Wola przy ul. Myśliwskiej 35 w Petrykozach zlokalizowany jest obiekt, w którym prowadzona jest działalność w zakresie agroturystyki wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia. Produkcja wody przez ww. podmiot wynosiła 0,1 m³/d. Podmiot dostarczał wodę dla 5 osób. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano jeden raz, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej dwa razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli sanitarnej stwierdzono przekroczenie parametrów fizycznych – mętność, zapach. Przekroczenie w zakresie ww. parametrów zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

3.8. Studnie publiczne – brak

4. Ujęcia wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Na terenie powiatu grodziskiego nie występują ujęcia wód powierzchniowych wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

5. Ocena jakości wody w kąpieliskach opartych na wodach powierzchniowych

Pływalnia Miejska „Wodnik 2000” Grodzisk Maz., ul. Montwiłła 41 (obiekt całoroczny)

Obiekt zaopatrywany jest w wodę przez wodociąg publiczny Grodzisk Mazowiecki. Pływalnia posiada 6 niecek tj.: basen sportowy, basen rekreacyjny, brodzik, jacuzzi, jacuzzi A – antresola oraz jacuzzi B – antresola, a także Wodny Plac Zabaw (funkcjonuje jedynie w okresie letnim). W okresie sprawozdawczym wodę do badań z niecek oraz systemów cyrkulacji niecek, w ramach kontroli wewnętrznej pobrano wielokrotnie zachowując częstotliwości i zakres zgodny z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. Poz. 2016). Próbkę do badań pobrano również w ramach nadzoru sanitarnego. Wielokrotnie

występowały przekroczenia wartości parametru chemicznego chlor związany. Zdarzały się także pojedyncze przekroczenia chloru wolnego, chloroformu. Zarządzający pływalnią podjął szereg działań naprawczych w celu dostosowania jakości wody do wymogów ww. rozporządzenia. Wprowadzane systematycznie działania modernizacyjne spowodowały stopniowe zmniejszenie stężenia m.in. chloru związanego, jednakże nie udało się zarządzającemu pływalnią całkowicie doprowadzić jakości wody pod względem fizykochemicznym do wymagań określonych w ww. rozporządzeniu. W przypadku obniżenia stężenia chloru do wartości zbliżonych w rozporządzeniu następuje, choć nie zawsze, przekroczenie parametrów mikrobiologicznych.

W okresie sprawozdawczym występowały również pojedyncze przypadki przekroczeń parametrów mikrobiologicznych: mikroorganizmy, *Legionella sp.* Przekroczenia te dot. zarówno samych niecek jak i systemów cyrkulacji niecek. Wszystkie nieprawidłowości w zakresie parametrów mikrobiologicznych były niezwłocznie usuwane.

W roku 2018 stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej zawartości bakterii *Legionella sp.* w instalacji wody ciepłej w natryskach znajdujących się na terenie pływalni. W wyniku przeprowadzonych działań naprawczych zarządzający obiektem doprowadził jakość wody ciepłej z instalacji ciepłej wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

W sierpniu 2018 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną obiektu, która nie wykazała nieprawidłowości sanitarno-higienicznych. W porównaniu z rokiem ubiegłym stan sanitarny obiektu w obszarze udostępnionym dla klientów utrzymuje się na stałym dobrym poziomie.

Kąpieliska

W sezonie letnim 2018 roku na Stawach Walczewskiego, na terenie kompleksu rekreacyjnego przy ul. Nadarzyńskiej w Grodzisku Mazowieckim zostało zorganizowane kąpielisko. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano jeden raz, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej trzy razy. W żadnej próbie nie stwierdzono przekroczeń parametrów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 08 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieleli. Dwukrotnie w sezonie zamykano kąpielisko ze względu na występowanie sinic.

W czerwcu 2018 roku, przed otwarciem sezonu kąpielowego przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną obiektu, jak również infrastruktury towarzyszącej, która wymagała wydania zaleceń pokontrolnych, tj. wyznaczenia stref dla kąpiących się w kąpielisku, zapewnienia dostępu osobom korzystającym z kąpieliska do toalet, natrysków, przebieralni, udostępnienia tablicy informacyjnej z regulaminem dla osób kąpiących się i wypoczywających, zapewnienia bezpieczeństwa osób korzystających z kąpieliska poprzez

zastosowanie nadzoru ratowników wodnych. Wykonanie zaleceń potwierdzono podczas kontroli sprawdzającej dokonanej przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego (brak problemu w wyegzekwowaniu od właściciela/zarządcy obiektu wykonania ww. zaleceń).

II. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.

1. Szpitale, zakłady opiekuńczo - lecznicze i zakłady pielęgnacyjno – opiekuńcze

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Grodzisku Mazowieckim nie posiada pod swoim nadzorem szpitali, zakładów opiekuńczo-leczniczych, oraz zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych.

2. Domy pomocy społecznej oraz inne placówki zapewniające całodobową opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, w podeszłym wieku oraz przewlekle chorymi

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Domy Pomocy Społecznej	1	1	0	0	0
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	0	0	0	0	0
Inne placówki zapewniające całodobową opiekę	5	3	4	1	400 zł.

Dom Rehabilitacyjno-Opiekuńczy Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej, ul. Piasta 5, Milanówek – Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie. Obiekt zajmuje 2 miejsce w rejestrze Domów Pomocy Społecznej Województwa Mazowieckiego - decyzja nr 9013/2/2001 z dnia 08.02.2001r. Kontrola sanitarna przeprowadzona w roku sprawozdawczym nie wykazała nieprawidłowości.

Dom dla Osób Starszych „Marta” – Drybus 10A, 96-314 Baranów - Obiekt zajmuje 7 miejsce w rejestrze placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej - Decyzja Wojewody Mazowieckiego nr 1/2008 z dnia 07.03.2008r. - wydana na czas nieokreślony. W 2018r. przeprowadzono w obiekcie kontrolę sanitarną, podczas której stwierdzono uchybienia natury sanitarno-technicznej. Kontrola sanitarna sprawdzająca potwierdziła usunięcie wszystkich pierwotnie stwierdzonych nieprawidłowości. W marcu 2018r. prowadzący działalność uzyskał opinię sanitarną w związku z zakończeniem II etapu remontu i adaptacji nowych pomieszczeń wykorzystywanych na potrzeby Domu Pomocy. W związku z powyższym warunki pobytu pensjonariuszy oraz ogólny stan sanitarny i techniczny w porównaniu do roku 2017 uległy znacznej poprawie.

Dom opieki HENRY, Henryszew 13, 96-316 Międzyborów – Obiekt zajmuje 37 miejsce w rejestrze placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej - Decyzja Wojewody Mazowieckiego nr 2/2012 z dnia 31.01.2012r. wydana na czas nieokreślony. W roku sprawozdawczym przeprowadzono w obiekcie kontrolę sanitarną interwencyjną, podczas której stwierdzono liczne uchybienia natury sanitarno-technicznej i sanitarno-porządkowej. Skutkowało to nałożeniem na osobę odpowiedzialną mandatu karnego w wys. 400 zł. Wszystkie uchybienia sanitarne zostały w ustalonym terminie usunięte przez stronę, co potwierdziła kontrola sanitarna sprawdzająca.

PHU Twój Domek ul. Piotra Skargi 3, 05-822 Milanówek – prowadzący działalność w 2018r. uzyskał decyzję Wojewody Mazowieckiego zezwalającą na prowadzenie działalności w zakresie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku – decyzja z dnia 21.03.2018r. Nr 511/2018 wydana na czas określony, do dnia 30.06.2020r. Kontrola przeprowadzona wspólnie z Sekcją EPN i Sekcją HPN w sierpniu 2018r. skutkowała wydaniem decyzji administracyjnej nakazującej opracowanie oceny ryzyka zawodowego dla pielęgniarki i opiekunki osób starszych. Kontrola sanitarna sprawdzająca potwierdziła wykonanie obowiązku zawartego w ww. decyzji.

Dom Opieki, ul. Jaworowa 23, 05-807 Podkowa Leśna – w roku 2018 prowadzący działalność uzyskał opinię sanitarną dopuszczającą do użytkowania obiekt w zakresie domu opieki. Obiekt został zatem ujęty w harmonogramie kontroli na rok 2019.

Villa Milanówek, ul. Warszawska 1A, 05-822 Milanówek - w roku 2018 prowadzący działalność uzyskał opinię sanitarną dopuszczającą do użytkowania obiekt w zakresie domu opieki. Obiekt został zatem ujęty w harmonogramie kontroli na rok 2019.

3. Dworce

<i>Obiekty</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba skontrolowanych</i>	<i>Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)</i>	<i>Liczba nałożonych mandatów</i>	<i>Kwota mandatów</i>
<i>Dworce i Stacje kolejowe</i>	20	12	0	0	0
<i>Dworce autobusowe</i>	0	0	0	0	0
<i>Porty lotnicze</i>	0	0	0	0	0

W ewidencji znajdują się:

Stacje WKD: Grodzisk Mazowiecki (Radońska), Podkowa Leśna (Główna);

Przystanki WKD: Grodzisk Mazowiecki (Jordanowice, Piaskowa, Okrężna), Polesie, Milanówek Grudów, Podkowa Leśna Wschodnia, Podkowa Leśna Zachodnia, Kazimierówka, Brzózki;

Dworzec i Stacja PKP Grodzisk Mazowiecki;

Dworzec i Przystanek PKP Milanówek;

Dworzec i Przystanek PKP Jaktorów;

Dworzec i Przystanek PKP Międzyborów;

Przystanek PKP Boża Wola.

Dworzec PKP Boża Wola został w 2018r. zlikwidowany, budynek dworca zburzono.

W 2018r. przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych:

Stacje WKD: Grodzisk Mazowiecki (Radońska), Podkowa Leśna (Główna);

Przystanki WKD: Grodzisk Mazowiecki (Jordanowice, Piaskowa, Okrężna), Polesie, Milanówek Grudów, Podkowa Leśna Wschodnia, Podkowa Leśna Zachodnia, Kazimierówka, Brzózki, oraz przystanek PKP Boża Wola.

Podczas przeprowadzonych kontroli stacji i przystanków WKD nie stwierdzono nieprawidłowości.

W dniu kontroli obiekty utrzymane były w porządku i czystości, wyposażenie w dobrym stanie technicznym. Stacje i przystanki posiadały perony pokryte kostką brukową, zapewniono kosze na odpady komunalne wyłożone workami foliowymi, tablice informacyjne z rozkładem jazdy, ekrany informujące o czasie oczekiwania na przyjazd pociągu, biletomat, latarnie, ławki oraz podjazdy dla wózków. Obiekty monitorowane.

Podczas kontroli przystanku PKP Boża Wola również nie stwierdzono nieprawidłowości. Perony, międzytorza bez widocznych zanieczyszczeń, ogrodzenie i wiaty pomalowane. Na peronie zapewniono kosze na odpady, tablice informacyjne, biletomat oraz wiaty dla podróżnych.

4. Środki transportu

Podczas kontroli sanitarnych przeprowadzanych w domach pogrzebowych dokonywano oględzin środków transportu służących do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Uwagi dotyczące stanu sanitarnego ww. środków transportu uwzględniane były w protokołach kontroli poszczególnych domów pogrzebowych. Stwierdzano, że podłogi pojazdów wykonane są z materiałów łatwo zmywalnych i odpornych na działanie środków dezynfekujących. Kabiny kierowców zaś oddzielone są w sposób trwały od części przeznaczonej na trumnę. Podczas oględzin najczęściej odnotowywano brak wyposażenia środków transportu w:

- środki ochrony indywidualnej (kombinezony ochronne i nakładki jednorazowe na buty) dla osób zajmujących się przewozem zwłok,
- worki do gromadzenia odpadów niebezpiecznych,
- płyny do dezynfekcji skóry.

Wszystkie zalecenia pokontrolne były przez prowadzących działalność na bieżąco wykonywane.

5. Noclegownie dla bezdomnych

<i>Obiekty</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba skontrolowanych</i>	<i>Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)</i>	<i>Liczba nałożonych mandatów</i>	<i>Kwota mandatów</i>
----------------	------------------------	-------------------------------	--	-----------------------------------	-----------------------

Noclegownie dla bezdomnych	1	1	0	0	0
-----------------------------------	----------	----------	----------	----------	----------

Schronisko Dla Bezdomnych Pieńki Zarębskie - Nadzorem sanitarnym objęte jest Schronisko dla Osób Bezdomnych zlokalizowane w Pieńkach Zarębskich przy ul. Fiołkowej 35 w gminie Żabia Wola, prowadzone przez CARITAS Archidiecezji Warszawskiej, ul. Krakowskie Przedmieście 62, 00-322 Warszawa. Jest to obiekt całoroczny, zamieszkiwany przez mężczyzn, zapewniono w nim 16 miejsc noclegowych. W dniu kontroli (wrzesień 2018r.) w schronisku przebywało 10 podopiecznych. Osoby mieszkające w obiekcie, w ramach terapii, przygotowują posiłki, dbają o czystość pomieszczeń, wykonują drobne prace remontowe. Budynek ogrzewany jest centralnie z własnej kotłowni. Podopieczni mają do dyspozycji trzy pokoje na parterze budynku, 1 pokój na I piętrze, oraz kuchnię, jadalnię, 2 łazienki, natrysk a także aneks stanowiący podręczny magazynek środków czystości. Czysta bielizna magazynowana jest w budynku gospodarczym. Zapewniono zapas pościeli, bielizny i koców. Pranie pościeli odbywa się w pralni w Warszawie prowadzonej przez Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat”. Stan sanitarno-porządkowy obiektu prawidłowy, budynek utrzymany w czystości i porządku. Teren wokół schroniska częściowo zagospodarowany zielenią, utwardzony kostką brukową. W roku sprawozdawczym w budynku wykonany został generalny remont polegający na malowaniu ścian i sufitów pomieszczeń mieszkalnych i sanitarnych, uzupełnieniu ubytków w podłogach, wymianie kabin prysznicowych, wymianie armatury sanitarnej, ułożeniu glazury i terakoty w sanitariatach, udroźnieniu wentylacji we wszystkich pomieszczeniach oraz wymianie oświetlenia. Ogólny stan obiektu można określić jako dobry, w porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym uległ on znacznej poprawie.

6. Ustępy publicznie i toalety ogólnodostępne

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Ustępy publiczne	33	31	0	0	0
Ustępy ogólnodostępne	11	0	0	0	0

W 2018r. skontrolowano zgodnie z harmonogramem jedną skanalizowaną toaletę publiczną zlokalizowaną przy ulicy Wólczyńskiej w Grodzisku Mazowieckim. Pawilon toalety utrzymany we właściwym stanie sanitarno-higienicznym, wyposażony w umywalkę do mycia rąk, z dopływem wody bieżącej i odprowadzeniem ścieków do kanalizacji. Zapewniono środki higieniczne (papier toaletowy, ręczniki papierowe, mydło w płynie) oraz kosz na odpady. Przeprowadzono również kontrole sanitarne 30 toalet publicznych typu TOI-TOI zlokalizowanych na terenie miasta Grodzisk Mazowiecki, Milanówek oraz Podkowa Leśna. Wnętrza kabin utrzymane w czystości i porządku. W sporadycznych przypadkach stwierdzano brak środków higienicznych (papier toaletowy) oraz niewielkie bieżące zanieczyszczenia w postaci pozostawionych przez korzystających z toalet m.in. butelek plastikowych po napojach, rozrzuconego papieru toaletowego, chusteczek higienicznych. Teren wokół utrzymany czysto, zapewniający łatwy dostęp do kabin. Toalety serwisowane przez firmę WC Servis.

7. Obiekty hotelarskie

<i>Obiekty</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba skontrolowanych</i>	<i>Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)</i>	<i>Liczba nałożonych mandatów</i>	<i>Kwota mandatów</i>
<i>Hotele</i>	<i>7</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Motele</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Pensjonaty</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie</i>	<i>11</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Sekcja Higieny Komunalnej w roku 2018 obejmowała nadzorem 7 hoteli, 1 motel, 2 pensjonaty oraz 11 obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie. Skontrolowano:

hotele:

- Hotel „Norbit”, ul. Żydowska 2, 05-825 Grodzisk Mazowiecki,

W obiekcie wydzielono 15 pokoi 2 i 3-osobowych, w których zapewniono prawidłowy stan sanitarno-porządkowy i techniczny. Pokoje wyposażone standardowo, posiadające łazienki z pełnym węzłem sanitarnym. Zapewniono odpowiedni zapas czystej bielizny pościelowej oraz środków czystości i higienicznych. Osoba prowadząca działalność posiada podpisaną umowę na wywóz odpadów komunalnych. Podczas kontroli nie przedstawiono natomiast do wglądu dokumentów potwierdzających wykonywanie usługi prania bielizny w pralni zewnętrznej. Brakujące dokumenty zostały okazane w ustalonym terminie.

inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie:

- Agroturystyka „Wierzbowe Ranczo” Budy Michałowskie, ul. Radziejowicka 87

Obiekt posiada 10 pokoi gościnnych. Stan sanitarno-porządkowy i techniczny podczas kontroli nie budził zastrzeżeń. Pokoje z pełnym węzłem sanitarnym, utrzymane w czystości i porządku. Zapewniono zapas czystej bielizny pościelowej oraz środków czystości i higienicznych. Pranie bielizny odbywa się w pralni zewnętrznej. Podczas kontroli przedstawiono do wglądu dokumenty potwierdzające wykonywanie ww. usług pralniczych oraz odbiór i utylizację odpadów komunalnych.

- Agroturystyka Petrykozy, ul. Myśliwska 37, 96-321 Żabia Wola

W obiekcie przeprowadzono 2 kontrole sanitarne.

Kontrola bieżąca zgodnie z harmonogramem przeprowadzona w styczniu 2018r. nie wykazała nieprawidłowości. W obiekcie wydzielono 4 pokoje dla gości, w których zapewniono prawidłowy stan sanitarno-porządkowy i techniczny. Pokoje wyposażone standardowo, posiadające łazienki z pełnym węzłem sanitarnym. Zapewniono zapas czystej bielizny pościelowej oraz środków czystości i higienicznych. Osoba prowadząca działalność posiada podpisaną umowę na wywóz odpadów komunalnych. Obiekt zaopatrywany jest w wodę z własnego ujęcia. W sierpniu 2018r. przeprowadzono kontrolę sanitarną w zakresie poboru prób wody do badań fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych. Badanie wykazało przekroczenia parametrów fizykochemicznych, tj. zapachu oraz mętności. W związku z powyższym wystosowano do prowadzącej działalność pismo z informacją o przekroczeniach parametrów fizyko-chemicznych w badanej próbce wody, w którym zobowiązano właścicielkę do podjęcia działań naprawczych oraz przeprowadzenia ponownej kontroli jakości wody z wodociągu lokalnego. Zbadana próba wody w ramach kontroli wewnętrznej nie wykazała przekroczeń w zakresie wcześniej zakwestionowanych parametrów, co skutkowało wydaniem przez PSSE w Grodzisku Mazowieckim decyzji o przydatności wody do spożycia przez ludzi z wodociągu lokalnego w Petrykozach.

8. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Zakłady fryzjerskie	57	30	4	2	250zł
Zakłady Kosmetyczne	37	14	0	0	0
Salony odnowy biologicznej	6	1	1	0	0
Salony tatuażu	3	2	0	0	0
Inne zakłady świadczące więcej niż jedną z usług: fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu	44	29	1	1	100zł

Sekcja Higieny Komunalnej PSSE w Grodzisku Mazowieckim zgodnie z ewidencją na dzień 31.12.2018r. obejmowała nadzorem łącznie 147 obiektów typu: zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne, salony tatuażu i odnowy biologicznej oraz inne zakłady świadczące więcej niż jedną z powyższych usług. W porównaniu do roku 2017 liczba poszczególnych rodzajów zakładów utrzymała się na podobnym poziomie.

W wyniku bieżącego nadzoru sanitarnego w kontrolowanych zakładach wydawano zalecenia z krótkimi terminami wykonania dotyczące zapewnienia prawidłowej sterylizacji narzędzi kosmetycznych wielokrotnego użytku, opracowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, czy okazania brakujących dokumentów. Mandaty karne nakładano natomiast za uchybienia dotyczące niewłaściwego stanu sanitarno-porządkowym zakładu, braku opisu sterylnych pakietów narzędzi kosmetycznych, nieprawidłową gospodarkę odpadami. W roku sprawozdawczym nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 350zł.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należały:

- niewłaściwy stan sanitarno-porządkowy zakładu,
- używanie środków dezynfekcyjnych z nieaktualną datą przydatności,
- brak prawidłowego opisu sterylnych pakietów narzędzi kosmetycznych,

- brak opracowanych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi,
- brak prawidłowej sterylizacji narzędzi kosmetycznych wielokrotnego użytku,
- nieprawidłowe przechowywanie odpadów,
- brak do wglądu dokumentacji potwierdzającej wykonywanie usługi sterylizacji narzędzi kosmetycznych przez podmiot zewnętrzny,
- brak do wglądu dokumentów potwierdzających odbiór odpadów komunalnych,
- brak do wglądu zaświadczeń lekarskich zatrudnionych pracowników

Przeprowadzone kontrole sprawdzające w zakładach, w których wystawiono mandaty lub wydano zalecenia wykazały usunięcie pierwotnie stwierdzonych nieprawidłowości, a brakujące dokumenty były okazywane do wglądu w uzgodnionym terminie.

Należy zauważyć, że ilość obiektów, w których stwierdzane są nieprawidłowości uległa zmniejszeniu. W roku sprawozdawczym nastąpiła poprawa warunków sanitarnych w kontrolowanych obiektach. Stan techniczny oraz wyposażenie zakładów zazwyczaj było właściwe, do czego w dużej mierze przyczyniły się podjęte działania kontrolne. Poprawa ta dotyczy w szczególności ilości obiektów, w których dostosowano się do najnowszych wytycznych nt. prawidłowej sterylizacji narzędzi kosmetycznych. Osoby prowadzące działalność w zakresie usług kosmetycznych, podczas których dochodzi lub może dojść do przerwania ciągłości tkanki ludzkiej, sukcesywnie zapewniały w swoich zakładach prawidłową sterylizację narzędzi kosmetycznych poprzez zakup profesjonalnych autoklawów lub poprzez podpisanie umowy z podmiotem zewnętrznym wykonującym tego typu usługi. Kontrola dostosowania się do zaleceń dotyczących zapewnienia prawidłowej sterylizacji była w 2018r. traktowana priorytetowo. W związku z powyższym można uznać, że stan sanitarny skontrolowanych w 2018r. ww. obiektów uległ znacznej poprawie.

10. Cmentarze

Na terenie powiatu grodziskiego znajduje się 13 cmentarzy objętych nadzorem sanitarnym.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 8 cmentarzy. Podczas kontroli nie stwierdzono naruszeń wymogów sanitarno-higienicznych. Tereny, na których usytuowano cmentarze są ogrodzone, zapewniono na nich dostęp do wody bieżącej. W sąsiedztwie zapewniono kontenery na odpady.

11. Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2018 roku skontrolowano 1 teren rekreacyjny, 1 parking, 3 świetlice wiejskie, 1 boisko sportowe, 1 budynek usługowy, 4 domy pogrzebowe, 10 aptek, 1 pralnię, 2 sklepy zielarsko-medyczne, 1 galerię handlową, 1 budynek sportowy zarządzany przez Ośrodek Sportu i Rekreacji, 3 Urzędy Gminy, place zabaw na terenie Milanówka, 18 Stacji Uzdatniania Wody, 1 laboratorium analityczne oraz 3 przychodnie i 2 zakłady leczenia uzależnień – „CISOWA” w Czarnym Lesie oraz MONAR w Budach Zosinych. W 2 skontrolowanych aptekach wydano zalecenia dotyczące stosowania odpowiedniego płynu do dezynfekcji powierzchni oraz przedstawienia do wglądu dokumentów potwierdzających pranie odzieży w pralni zewnętrznej. Zalecenia zostały wykonane. Podczas kontroli bieżących w stacjach uzdatniania wody stwierdzono nieprawidłowości natury sanitarno-technicznej i wydano zalecenia dotyczące zapewnienia prawidłowego stanu technicznego obudowy zbiornika na wodę uzdatnioną oraz zbiornika filtra w hali technologicznej, odnowienia filtrów i rur oraz naprawienia progu w hali pomp, a także odnowienia drzwi prowadzących do pomieszczenia z urządzeniem napowietrzającym. Uchybienia zostały usunięte w ustalonym terminie. W jednej z kontrolowanych przychodni wydano zalecenia dotyczące uaktualnienia procedury postępowania z brudną odzieżą roboczą. Zalecenie zostało wykonane. Kontrole pralni i galerii handlowej przeprowadzono w zakresie sprawdzenia wykonania uchybień stwierdzonych podczas kontroli w 2017 roku. Kontrole sanitarne przeprowadzone wspólnie z Sekcją Higieny Pracy w zakładach pogrzebowych skutkowały wydaniem zaleceń pokontrolnych dotyczących m.in. zapewnienia prawidłowych warunków przechowywania trumny transportowej, okazania do wglądu aktualnych orzeczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do pracy na danym stanowisku, zaktualizowania procedur postępowania z odpadami niebezpiecznymi, przedstawienia do wglądu dokumentacji potwierdzającej wykonywanie usługi sprzątnięcia obiektu przez firmę zewnętrzną, zapewnienia prawidłowego sposobu przechowywania i odbioru odpadów niebezpiecznych. Wszystkie stwierdzone uchybienia zostały przez prowadzących działalność usunięte, a brakujące dokumenty okazane.

Stowarzyszenie MONAR – Krótkoterminowy Ośrodek Terapii i Rehabilitacji Uzależnień, Budy Zosine 109, 96-313 Jaktorów – placówka pomaga osobom z problemem narkotykowym i udziela specjalistycznej pomocy w zakresie konsultacji, terapii indywidualnej i grupowej, pomoc ambulatoryjną oraz stacjonarną terapię i rehabilitację osobom uzależnionym. W roku sprawozdawczym w obiekcie przeprowadzono 3 kontrole sanitarne – 1 kontrolę bieżącą zgodną z harmonogramem oraz 2 kontrole w zakresie poboru próbek wody do badań laboratoryjnych (liczba bakterii Legionella sp). Wyniki badań nie wykazały obecności ww. bakterii w badanych próbkach wody. Kontrola bieżąca nie wykazała nieprawidłowości.

Ośrodek Terapii Uzależnień „CISOWA” Czarny Las, ul. Cisowa 20, 05-825 Grodzisk Mazowiecki – w placówce udzielana jest pomoc osobom z problemem narkotykowym w zakresie konsultacji, terapii indywidualnej i grupowej oraz rehabilitacji. W roku sprawozdawczym w obiekcie przeprowadzono 3 kontrole sanitarne – 1 kontrolę bieżącą zgodną z harmonogramem oraz 2 kontrole w zakresie poboru prób wody do badań laboratoryjnych (liczba bakterii Legionella sp). Wyniki badań nie wykazały obecności ww. bakterii w badanych próbkach wody. Kontrola bieżąca nie wykazała nieprawidłowości.

11. Skargi i interwencje

W roku sprawozdawczym 2018 do Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Grodzisku Mazowieckim wpłynęło 46 interwencji. Wniesiono 24 interwencje pisemne, 17 telefonicznych oraz 5 interwencji złożonych osobiście. Przeprowadzono 3 kontrole interwencyjne i 6 wizji lokalnych. 34 interwencje przekazano do rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami władzom administracji samorządowej bądź właściwym merytorycznie jednostkom. W przypadku 3 pozostałych spraw, rozpatrzenie interwencji polegało na udzieleniu osobom skarżącym stosownych wyjaśnień. Wystosowano także pisma do wnoszących interwencje, zawiadamiające o sposobie ich rozpatrzenia.

Interwencje w 2018 r. dotyczyły przede wszystkim: pogorszenia jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nieprawidłowego stanu sanitarnego posesji (m.in. gromadzenia odpadów, obecności gryzoni i insektów), niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w zakładach kosmetycznych, fryzjerskich i na placach zabaw dla dzieci, uciążliwości związanych z bytowaniem gołębi, nadmiernym hałasem, a także zakwitu planktonu w wodzie na terenie zorganizowanego kąpieliska.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Mazowieckim przyczynił się do rozpatrzenia wniesionych interwencji poprzez działania własne, tj. przeprowadzone kontrole interwencyjne, bądź poprzez zmobilizowanie do podjęcia działań odpowiednie władze samorządowe, czy też osoby prowadzące działalność gospodarczą, w których intencji leżało rozwiązanie sprawy i poprawa stanu sanitarnego obiektów.

Podsumowanie

Ogólny stan sanitarny powiatu należy określić jako dobry. W wyniku przeprowadzonych kontroli obiektów objętych nadzorem sekcji higieny komunalnej nie stwierdzono rażących uchybień sanitarnych.

Osoby prowadzące działalność w nadzorowanych obiektach wykazywały chęć współpracy, stosowały się do wydawanych zaleceń i wykonywały je w ustalonych terminach. Nie odnotowano większych problemów w egzekwowaniu poprawy warunków sanitarnych i technicznych od właścicieli, czy też zarządców kontrolowanych zakładów.

Porównując rok 2017 i 2018 należy stwierdzić, że działania podejmowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w ramach bieżącego nadzoru przyczyniły

się do poprawy stanu sanitarnego kontrolowanych obiektów, zwłaszcza w tak ważnym aspekcie, jak zapewnienie prawidłowej sterylizacji narzędzi kosmetycznych wielokrotnego użytku. Świadomość osób prowadzących działalność w zakresie usług kosmetycznych, podczas których dochodzi do przerwania ciągłości tkanki ludzkiej znacznie wzrosła i przyczyniła się do chęci zapewnienia właściwych warunków sanitarnych podczas wykonywania tego typu zabiegów w celu wyeliminowania ryzyka potencjalnego zakażenia korzystających z nich klientów.

Podsumowując, konieczna jest kontynuacja działań mających na celu poprawę stanu sanitarnego zakładów będących pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Mazowieckim, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości w celu spowodowania wzrostu dbałości o zapewnienie właściwych warunków sanitarnych świadczonych usług.

III. Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

Ocena stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów żywności i żywienia – porównanie liczbowe do roku 2017

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018
1.	Liczba obiektów wg ewidencji/ wg rejestru zakładów w ciągu roku	1154	1163
2.	Liczba obiektów skontrolowanych	425	395
3.	Liczba obiektów sklasyfikowanych/ ocenionych na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego	103	88
4.	Liczba obiektów o złym stanie sanitarnym (na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego)/niezgodnych	0	0
5.	Liczba przeprowadzonych kontroli i rekontroli ogółem, w tym:	509	464
a.	Kontroli kompleksowych	103	88
b.	Kontroli tematycznych	340	310
c.	Kontroli interwencyjnych	34	44
d.	Kontroli sprawdzających	32	22
6.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	13	13
7.	w tym: przerwania produkcji i unieruchomienia	3	6
8.	Liczba nałożonych mandatów	25	26
9.	Kwota nałożonych mandatów	7400	7650
10.	Liczba wniosków skierowanych do Sądu Grodzkiego	-	1
11.	Liczba wniosków o nałożenie kar pieniężnych przez PWIS	6	5
12.	Liczba aktów oskarżenia i zawiadomień do prokuratury	-	-
13.	Liczba prób żywności i przedmiotów użytku pobranych i zbadanych	270	210
14.	Liczba prób żywności i przedmiotów użytku zdyskwalifikowanych	12	4

Sekcja Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Mazowieckim w ciągu 2018r. obejmowała nadzorem sanitarnym 1163 obiekty (oraz 7 obiektów ujętych w dziale 4 MZ – 48). W obiektach tych przeprowadzono w 2018r. ogółem 464 kontroli i rekontroli, w tym:

- 88 kontroli kompleksowych
- 310 kontroli tematycznych
- 44 kontrole interwencyjne
- 22 kontrole sprawdzające.

Kontrole tematyczne podejmowane były w przypadkach:

- złożenia wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS,
- złożenia wniosku o dokonanie zmian w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS – rozszerzenie działalności,
- podania o wydanie opinii potwierdzającej spełnienie wymagań sanitarno-technicznych środka transportu do przewozu żywności,
- poboru do badań laboratoryjnych w WSSE w Warszawie oraz laboratoriów zewnętrznych prób środków spożywczych – zgodnie z harmonogramem,
- wzmożenia nadzoru nad obiektami prowadzącymi sprzedaż mięsa i wędlin, w związku z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń na terenie RP.,
- wzmożenia nadzoru nad obiektami prowadzącymi dostarczanie posiłków w formie cateringu,
- wzmożenia nadzoru nad obiektami, prowadzącymi sprzedaż warzyw i owoców, w tym ziemniaków,
- wzmożenia nadzoru nad zakładami produkującymi suplementy diety,
- wzmożenia nadzoru nad obiektami organizującymi zimowy i letni wypoczynek dzieci.

Kontrole interwencyjne podejmowano w związku ze zgłoszeniami konsumentów.

W wyniku przeprowadzonych w 2018r. kontroli wydano tyle samo decyzji administracyjnych (13 szt.) w porównaniu z 2017r. (13 szt.), jednakże wzrosła liczba decyzji wstrzymania działalności produkcyjnej w obiekcie (w stosunku do roku 2017r. liczba decyzji unieruchomienia zwiększyła się z 3 do 6 szt.). Jednocześnie, w 2018r. nałożono nieznacznie więcej mandatów karnych (w 2017r. wydano 25 szt. na sumę 7400 zł., zaś w 2018r. - 26 szt. na kwotę 7650 zł.). Liczba obiektów objętych nadzorem w 2018r. zwiększyła się nieznacznie w stosunku do roku 2017r. (1154 obiekty w 2017r. i 1163 obiekty w 2018r.). Porównując liczbę kontroli należy zauważyć, że w 2018r. przeprowadzono zbliżoną ilość kontroli i rekontroli ogółem tj. 466 w stosunku do 2017r. - 509, pomimo zmniejszonej obsady kadrowej. Wynikało to z konieczności przeprowadzenia znacznej liczby kontroli tematycznych, m.in. w związku z kontynuacją wzmożonego nadzoru nad obiektami prowadzącymi sprzedaż mięsa i produktów mięsnych po wystąpieniu przypadków afrykańskiego pomoru świń na terenie RP, poborem prób oraz realizacją wzmożonego nadzoru nad obiektami prowadzącymi sprzedaż warzyw i owoców, obiektami organizującymi

zimowy i letni wypoczynek dzieci. W roku 2018 spadła liczba kontroli sprawdzających mających na celu potwierdzenie usunięcia uchybień stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych (w 2017r.–32, zaś w 2018r. – 22). Wynikało to z faktu usuwania nieprawidłowości o mniejszym ryzyku natychmiast podczas kontroli. Jednocześnie, znacznie wzrosła liczba kontroli interwencyjnych w porównaniu z 2017r. (w 2018r. – 44, zaś w 2017r. – 34). W związku z powyższym, przeprowadzono nieznacznie mniej kontroli kompleksowych z wykorzystaniem arkusza oceny stanu sanitarnego (w 2018r. – 88, zaś w 2017r. – 103). Ponadto w roku 2018, zgodnie z harmonogramem otrzymanym z WSSE w Warszawie pobrano i przekazano do badań w WSSE w Warszawie i laboratoriów zewnętrznych 210 prób środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Pobieranie prób realizowane głównie przez 2 pracowników wymagało zwiększonego nakładu pracy, ponieważ pracownicy przeprowadzający kontrole sanitarne zajmują się także pobieraniem prób, zaś obsada kadrowa Sekcji HŻŻiPU zmniejszyła się w stosunku do 2017r.

STWIERDZANE NIEPRAWIDŁOWOŚCI:

- brak złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS i brak decyzji zatwierdzającej wydanej przez właściwego PPIS,
- rozszerzenie działalności bez złożenia wniosku o dokonanie zmian w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS,
- brak funkcjonalnego wydzielenia pomieszczeń w zakładzie tj. pomieszczeń produkcyjnych, magazynów, szatni, pomieszczenia socjalnego, toalety dla personelu, przygotowalni warzyw i owoców, zmywalni, pomieszczenia mycia i dezynfekcji jaj,
- brak magazynu surowca w zakładzie produkcyjnym,
- brak wydzielenia toalety dla personelu,
- brak wydzielenia szatni dla personelu,
- brak wydzielenia pomieszczenia obieralni warzyw i owoców,
- brak wydzielenia pomieszczenia mycia i dezynfekcji jaj,
- brak zlewu do mycia sprzętu produkcyjnego,
- brak wyniku badania wody wykorzystywanej w produkcji
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu,
- brak szafek do przechowywania odzieży wierzchniej i ochronnej personelu,
- brak szafki na sprzęt porządkowy i środki myjąco – dezynfekcyjne,
- sprzęt porządkowy przechowywany w miejscach przypadkowych,
- środki spożywcze przechowywane nieprawidłowo, bez zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem, w niewłaściwych miejscach, poza urządzeniami chłodniczymi,
- sprzedaż środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty min. trwałości,
- środki spożywcze przechowywane w skrajnie anty-sanitarnych warunkach,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, zamrażarkach,
- zniszczone, wymagające odnowienia ściany i sufity w pomieszczeniach zakładu,
- brak mydła w płynie i ręczników jednorazowego użytku przy umywalkach do mycia rąk,
- brudno utrzymane zlewy lub umywalki do mycia rąk oraz wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem,
- brudno utrzymana sala sprzedaży,
- brudno utrzymane pomieszczenia socjalne,

- brudno utrzymane zaplecze i magazyny,
- brudno utrzymane toalety,
- brudno utrzymane szatnie,
- brudno utrzymane podłogi lub zniszczone wymagające wymiany,
- brudno utrzymane otoczenie sklepu,
- brudno utrzymane lub zniszczone urządzenia chłodnicze, zamrażarki,
- brak lub zniszczone wymagające naprawy drzwi,
- zniszczony blaty produkcyjne, wymagający wymiany,
- brak siatek przeciw owadom w otwieranych oknach,
- zniszczone, skorodowane regały sklepowe,
- zniszczony sprzęt pomocniczy i produkcyjny, wymagający wymiany,
- personel bez odzieży ochronnej,
- brak dowodów zakupu środków spożywczych lub dowodów dostaw surowców, wykorzystywanych w produkcji,
- brak zlewu lub punktu poboru wody do celów porządkowych,
- brak umywalki do mycia rąk,
- brak podłączeni obiektu do sieci wodno – kanalizacyjnej,
- brak dopływu wody do zlewu technologicznego,
- brak termometrów w urządzeniach chłodniczych, brak monitoringu temperatury,
- niewłaściwe oznakowanie suplementu diety,
- brak opinii potwierdzającej, czy suplement diety jest środkiem spożywczym zgodnie z zaproponowana przez podmiot kwalifikacją oraz czy spełnia wymagania określone dla suplementów diety,
- produkcja i sprzedaż dietetycznego środka specjalnego przeznaczenia żywieniowego (żywności specjalnego przeznaczenia medycznego) zawierającego w składzie substancje niedozwolone do tej kategorii środków spożywczych,
- rozpoczęcie działalności w zakresie konfekcjonowania i wprowadzania po raz pierwszy do obrotu suplementów diety bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego,
- brak opracowanych i wdrożonych instrukcji Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej oraz procedur na podstawie zasad systemu HACCP,
- zaprzestano prowadzenia rejestrów opracowanych w ramach GHP/GMP oraz systemu HACCP,
- brak umowy na wywóz nieczystości stałych.

Inne nieprawidłowości

Próby zakwestionowane pobrane z obrotu i od producenta

Spośród pobranych do badań laboratoryjnych w WSSE prób żywności i przedmiotów użytku zakwestionowano 4 próby (produkty):

1/. „Koktajl do kontroli masy ciała o smaku bananowym”, zakwestionowany ze względu na nieprawidłowe oznakowanie. Pismo w ww. sprawie przesłano do producenta oraz do właściwego miejscowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łodzi. Ponadto, wydano decyzję płaćniczą obciążającą producenta za wykonane badania ww. kwestionowanego produktu.

2/. „Koktajl do kontroli masy ciała o smaku waniliowym”, zakwestionowany ze względu na nieprawidłowe oznakowanie. Pismo w ww. sprawie przesłano do producenta oraz do właściwego miejscowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łodzi. Ponadto, wydano decyzję płaćniczą obciążającą producenta za wykonane badania ww. kwestionowanego produktu.

3/. „Koktajl o smaku waniliowym, Środek spożywczy zastępujący posiłek, do kontroli masy ciała”, zakwestionowany ze względu na nieprawidłowe oznakowanie. Pismo w ww. sprawie przesłano do dystrybutora oraz do właściwego miejscowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łodzi. Ponadto, wydano decyzję płaćniczą obciążającą producenta za wykonane badania ww. kwestionowanego produktu.

4/. „Dietetyczny środek spożywczy specjalnego przeznaczenia medycznego / żywność specjalnego przeznaczenia medycznego ”, zakwestionowany ze względu na błędy występujące w oznakowaniu ww. produktu oraz obecność składzie przedmiotowego produktu ekstraktu z grzybni porostu islandzkiego (*Cetraria Islandica*) oraz ekstraktu z korzenia prawoślazu (*Althaea officinalis L*), które mają w Unii Europejskiej status nowej żywności. Pismo w ww. sprawie przesłano do producenta, wydano decyzję administracyjną nakazującą wstrzymanie wprowadzania do obrotu ww. produktu. Wydano decyzję płaćniczą obciążającą producenta za wykonaną ocenę znakowania ww. kwestionowanego produktu i poniesione koszty kontroli. Producent złożył odwołanie od ww. decyzji. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję. W związku z powyższym, producent złożył skargę na decyzję Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Skarga nie została jeszcze rozpatrzona.

INTERWENCJE KONSUMENTÓW:

W 2018r. ogółem rozpatrzono 55 interwencji, z czego 20 zasadnych interwencji konsumentów. Główne potwierdzone przyczyny zgłoszeń to:

- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny i niehigieniczna sprzedaż środków spożywczych w obiekcie (3 zgłoszenia),
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny w obiekcie produkcyjnym (11 zgłoszeń),
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny w magazynie (1 zgłoszenie)
- niewłaściwy stan sanitarny w żłobku (1 zgłoszenie)
- nieprawidłowe oznakowanie suplementów diety (1 zgłoszenie)
- sprzedaż środków spożywczych po upływie daty min. trwałości lub terminu przydatności do spożycia (3 zgłoszenia).

W wyniku przeprowadzonych kontroli interwencyjnych nałożono na osoby odpowiedzialne za stan sanitarny mandaty karne. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały usunięcie nieprawidłowości. Wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie

nieprawidłowości (decyzje wykonane) oraz 1 decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości w zakresie nieprawidłowego oznakowania suplementów diety. Producent złożył odwołanie od ww. decyzji. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję. Producent złożył skargę na decyzję Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Skarga nie została jeszcze rozpatrzona. Ponadto, wydano 6 decyzji wstrzymujących działalność, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami (decyzje wykonane). Jednocześnie, wydano decyzje płatnicze. Osobom wnoszącym interwencję udzielono pisemnej odpowiedzi.

PRODUKTY WYCOFYWANE Z RYNKU

Ogółem w 2018r. otrzymano 44 powiadomienia w ramach systemu RASFF, w tym 44 powiadomienia dotyczyły obiektów obrotu żywnością.

Produkty żywnościowe podlegające wycofaniu z obrotu:

1. „**Woda Źródłana Świętokrzyska Niegazowana**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności bakterii *Pseudomonas aeruginosa*,
2. „**Amaizin Cornchips**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności substancji alergennej – glutenu w produkcie deklarowanym jako „produkt bezglutenowy”,
3. „**Wódka Luksusowa**,” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie niewłaściwego zapachu,
4. „**Suszone owoce goji pochodzących z Chin**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności *nikotyny na poziomie 2,8 mg/kg*,
5. „**Olej palmowy pn. ERTIFIL AB 550**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie *przekroczenia dopuszczalnego poziomu estrów glicydowych kwasów tłuszczowych wyrażonych jako glicyd*,
6. „**Bio Planet Sezam biały niełuskany**” umieszczony w systemie RASFF z uwagi na stwierdzenie obecności *bakterii z rodzaju Salmonella*,
7. „**Chlorella w proszku CHLORELLA PYRENOIDOSA- suplement diety**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów benzo(a)pirenu, benzo(a)pirenu i sumy benzo(a)pirenu, benz(a)antracenu, benzo(b)fluorantenu, chryzenu.
8. „**Mák celý, olejnatá semena**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności *morfiny na poziomach: 67,7 mg/kg oraz 57,9 mg/kg*,
9. „**Mleko Babydream 1 od urodzenia 500g**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności obecności bakterii *Salmonella Agona*,
10. „**Metka tatarska**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności bakterii *Listeria monocytogenes*,
11. „**Sezam łuskany Bio**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności bakterii *Salmonella*,
12. „**Precelki Chrupkie**””, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności ciała obcego w postaci fragmentu metalu,
13. „**Hemoglobina proszek**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie potencjalnego zanieczyszczenia metalowym drutem,

14. „**Liver Detoxifier 7 Regenerator**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności pankreatyny,
15. „**Seler korzeniowy**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu- iprodionu
16. „**Turbo Ripper**”, **suplement diety** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie w składzie synefryny i kofeiny,
17. „**Rodzynki**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A,
18. „**Szpinak mrożony liście**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu- fenmedifamu,
19. „**Piwo Stella Artois**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności ciała obcego w postaci fragmentu szkła,
20. „**Morele suszone**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnej zawartości dwutlenku siarki oraz braku informacji o obecności kwasu sorbowego na opakowaniu,
21. „**Jaja świeże**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie pozostałości antybiotyku: lazalocty,
22. „**Mrożone warzywa**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności bakterii *Listeria monocytogenes*,
23. „**Mięso z kurczaka**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności bakterii *Salmonella Enteritidis*
24. „**Woda Żywiec Niegazowana**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności bakterii *Pseudomonas aeruginosa*,
25. „**Woda Źródłana Primavera**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności bakterii z grupy *coli*,
26. „**Honey Pomelo**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu- izokarbofosu,
27. „**Grejfrut zielony**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu- dimetomorfu,
28. „**Frgo Black Mix Soków**”, umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności ciała obcego w postaci fragmentu szkła,
29. „**Ziarno sezamu**” umieszczony w systemie RASFF z uwagi na stwierdzenie obecności bakterii z rodzaju *Salmonella*,
30. „**Barwnik spożywczy - indygotyna**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu- dimetomorfu,
31. „**Guma do żucia**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu zawartości barwnika: czerni brylantowej.

W 2018r. nie dokonywano wycofywania kosmetyków z obrotu w ramach systemu RAPEX (system wczesnego ostrzegania dotyczący kosmetyków).

ZATRUCIE POKARMOWE

W 2018r. nie odnotowano w nadzorowanych obiektach na terenie powiatu grodziskiego ognisk zbiorowego zatrucia.

W 2018r. wydano 6 decyzji zamknięcia zakładu/ograniczenia działalności z natychmiastowym trybem wykonania

GRANICZNA KONTROLA SANITARNA

Liczba firm importujących i/lub eksportujących środki spożywcze, materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością – 7 firm:

- MPM agd S.A.

W obiekcie prowadzona jest działalność w zakresie magazynowania importowanych przedmiotów użytku (drobny sprzęt AGD np.: sokowirówki, czajniki bezprzewodowe, opiekacze, miksery elektryczne, suszarki do grzybów i owoców, frytownice) importowane z Chin i Turcji,

- „CANPOL” Sp.z o.o. SKA (import akcesoriów i naczyń dla niemowląt i dzieci),

- ZPC „Milanówek” Sp. z o.o. (eksport krówek),

- Roshen Europe Sp. z o.o. (import cukierków),

- KOMPOL Sp. zo.o. (import opakowań do żywności),

- H&M Hennes & Mauritz Logistics Sp.zo.o. (import wyrobów do kontaktu z żywnością),

- Newton Pharma Limited za pośrednictwem firmy Domowa Apteczka Sp. z o.o. Spółka komandytowa (eksport suplementów diety).

Na terenie powiatu grodziskiego nie znajduje się Urząd Celny i w większości przypadków odprawa graniczna i wydawanie w/w świadectw jakości zdrowotnej odbywa się na terenie innych powiatów. Jednakże w 2018r. firma H&M Hennes & Mauritz Logistics 1 Sp. zo.o. wykonywała usługi magazynowania wyrobów do kontaktu z żywnością dla firmy H&M Hennes & Mauritz Logistics Sp. zo.o. oraz firma RABEN Polska Sp. z o.o. wykonywała usługi magazynowania środków spożywczych (cukierki) dla firmy Roshen Europe Sp. z o.o., w związku z czym dokonywano kontroli granicznej i wydawano świadectwa jakości zdrowotnej (na podstawie kontroli dokumentacji granicznej w miejscu docelowego przeznaczenia). Ponadto, w przypadku firm zajmujących się eksportem tj. ZPC MILANÓWEK Sp. z o.o. oraz Newton Pharma Limited 35 Ivor Place Lower Ground NW 1 6EA London za pośrednictwem firmy Domowa Apteczka Sp. zo.o. Spółka komandytowa wydano świadectwa jakości zdrowotnej (eksportowe).

WSPÓŁPRACA Z INSPEKCJĄ WETERYNARYJNĄ

W roku 2018 w związku z zawartym w dniu 21 kwietnia 2008 porozumieniem o współpracy pomiędzy Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Pruszkowie a Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Grodzisku Mazowieckim przekazano zaktualizowaną listę obiektów objętych wspólnym nadzorem.

Ponadto, w 15.11.2018r. zostało zawarte nowe porozumienie pomiędzy Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Pruszkowie a Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Grodzisku Mazowieckim o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz organów Inspekcji Weterynaryjnej.

Jednocześnie, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Maz. przekazał Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Warszawie listę obiektów proponowanych do przekazania pod nadzór Inspekcji Weterynaryjnej.

W roku sprawozdawczym 2018r. prowadzono współpracę z Inspekcją Weterynaryjną tj.: ustalono termin i przeprowadzono 1 wspólną kontrolę sanitarną kompleksową w zakładzie produkującym wyroby garmażeryjne. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto, w ramach współpracy z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Pruszkowie przesłano do rozpatrzenia zgodnie z właściwością rzeczową:

- sprawę interwencji konsumenta dot. prowadzenia nielegalnej przetwórnicy mięsa,
- sprawę interwencji konsumenta dot. prowadzenia działalności związanej z przetwarzaniem ryb w prywatnym mieszkaniu i przewożenia ich samochodem do sklepu rybnego w Pruszkowie.

DZIAŁALNOŚĆ Z ZAKRESU HIGIENY ŻYWIENIA

W 2018r. pod nadzorem znajdowało się 126 obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego. Skontrolowano 26 zakładów, przeprowadzono 30 kontroli i rekontroli. Nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1250 zł.

Podczas kontroli w zakładach dokonywana jest ocena jakości wyżywienia, kontrola prawidłowości jadłospisów i zgodności z raportami magazynowymi oraz zgodności z rozporządzeniem Min. Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016r. poz 1154)

Ponadto, kontynuowano akcję informacyjną i udzielano wyczerpujących telefonicznych odpowiedzi zainteresowanym rodzicom oraz podmiotom prowadzącym działalność w zakresie żywienia dzieci na temat nowego rozporządzenia Min. Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016r. poz 1154).

ISTOTNE OSIĄGNIĘCIA PIS

Działalność Sekcji HŻŻ i PU spowodowała wzrost liczby obiektów z wdrożonymi zasadami GHP i GMP oraz procedurami opartymi na zasadach systemu HACCP. Ponadto, prowadzone działania kontrolne skutkowały wzrostem świadomości dotyczącej przestrzegania zasad GHP/GMP u prowadzących działalność. Jednocześnie, przeprowadzone kontrole interwencyjne, podczas których ujawniono obiekty prowadzące działalność bez uzyskania decyzji zatwierdzającej (zakład produkcyjny, obiekty obrotu żywnością i obiekty żywienia zbiorowego) w warunkach anty-sanitarnych spowodowały ich unieruchomienie i wyeliminowanie zagrożenia dla dużej grupy konsumentów.

TRUDNOŚCI

- związane są z szerokim zakresem i różnorodnością zagadnień jakimi zajmuje się Sekcja HŻŻ i PU, w tym działań wymagających udzielenia odpowiedzi w krótkim lub wyznaczonym terminie (m.in. powiadomienia RASFF, RAPEX, wzmożony nadzór nad suplementami diety, obrót środkami specjalnego przeznaczenia żywieniowego, nadzór nad produkcją i obrotem przedmiotami użytku, nadzór nad warunkami produkcji i obrotu żywnością, działalność z zakresu higieny żywienia, pobieranie próbek do badań laboratoryjnych, współpraca z Inspekcją Weterynaryjną i PIORIN, kontrole interwencyjne);
- konieczność zaangażowania w działania wszystkich pracowników sekcji, co uniemożliwia specjalizację poszczególnych osób w danych zagadnieniach;
- problemy z realizacją zaplanowanych kontroli sanitarnych, z uwagi na konieczność wykonania kontroli ponadplanowych, w związku z wydawaniem decyzji zatwierdzających, powiadomieniami w systemie RASFF, kontrolami interwencyjnymi (w 2018r. odnotowano znaczny wzrost zgłaszanych interwencji), sprawdzającymi i tematycznymi (m.in. wzmożonym nadzorem nad obiektami prowadzącymi sprzedaż mięsa i produktów mięsnych po wystąpieniu przypadków afrykańskiego pomoru świń na terenie RP) oraz trudnościami w dojeździe (obiekty położone w znacznej odległości od PSSE).
- konieczność prowadzenia znacznej ilości rejestrów, w tym w formie elektronicznej system SBŻ II, metryczek itp., co zajmuje dużo czasu oraz dodatkowo obciąża ten sam nieliczny personel merytoryczny,
- problemy z prowadzeniem nadzoru nad suplementami diety, głównie z oceną oznakowania suplementów diety,
- problemy z zakresu higieny żywienia (teoretyczna ocena dekadowa jakości wyżywienia – badanie jadłospisów i raportów magazynowych) - z uwagi na czasochłonność tych działań oraz brak jednoznacznych wymagań odnośnie norm żywieniowych pojawiają się trudności z wyegzekwowaniem zaleceń w prywatnych domach opieki, szkołach i przedszkolach, gdzie rodzice bądź opiekunowie decydują i żądają takiego sposobu żywienia, jaki im wydaje się odpowiedni;
- trudności z dotarciem do obiektów usytuowanych w miejscowościach, gdzie brak jest połączeń komunikacyjnych (PKP, MZK, PKS).

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W dalszym ciągu należy prowadzić działania mające na celu poprawę stanu sanitarnego obiektów zewidencjonowanych w PSSE w Grodzisku Maz., w szczególności należy zwrócić uwagę na obiekty, w których wydano decyzje adm. i obiekty, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie higieniczno-sanitarnym.

- Należy prowadzić działania zmierzające do wdrożenia we wszystkich obiektach objętych nadzorem PSSE zasad GHP i GMP oraz systemu HACCP.
- W 2019r. należy prowadzić kontrole sanitarne zgodnie z opracowanym harmonogramem kontroli, a ponadto, przeprowadzić kontrole sanitarne w obiektach nie skontrolowanych w 2018r.
- Prowadzić działania mające na celu realizację zaplanowanych zamierzeń na 2019r.

IV. Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Pracy

Do zakresu działania sekcji Higieny Pracy w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola:

- * przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy;
- * utrzymania należytego stanu higienicznego zakładów pracy.
- * przestrzegania przez osoby produkujące, importujące bądź wprowadzające substancje lub mieszaniny chemiczne do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przez użytkowników substancji/mieszanin chemicznych obowiązków wynikających z ustawy z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t.j. Dz.U. 2018 poz. 143 z późn. zm.) oraz rozporządzeń Wspólnoty Europejskiej wymienionych w tej ustawie;
- * przestrzegania przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursory kategorii 2 i 3 obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2018 poz. 1030 z późn. zm.), rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004r. w sprawie prekursorów narkotykowych oraz rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi;
- * przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
- * przestrzegania przepisów w zakresie ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (t.j. Dz.U. 2018 poz. 1446 z późn. zm.)

jak również:

- * monitorowanie przypadków zatrucí środkami zastępczymi potocznie zwanymi „dopalaczami”,
- * nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych;
- * kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie.

W 2018 roku w ewidencji sekcji Higieny Pracy znajdowało się 518 zakładów zatrudniających łącznie 13844 osób. Struktura zakładów pod względem zatrudnienia kształtowała się następująco:

	Liczba zakładów wg liczby zatrudnionych pracowników				łącznie zakładó w	Liczba zatrudnionych objętych nadzorem sekcji Higiena Pracy
	≤ 9	10-49	50 - 249	≥ 250		
w ewidencji	301	160	45	12	518	13844
skontrolowa ne w 2018r.	83	45	10	7	145	5600

W związku z wykonywaniem zadań w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego w 2018 roku pracownicy sekcji Higieny Pracy przeprowadzili 209 kontroli w 145 przedsiębiorstwach. Podczas 74 kontroli, które dotyczyły 62 zakładów, stwierdzono nieprawidłowości. W efekcie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 27 decyzji nakazujących ich usunięcie. Sekcja Higieny Pracy przeprowadza kontrole kompleksowe również we współpracy z innymi sekcjami nadzoru i za ich pośrednictwem wydaje nakazy dotyczące usunięcia zastanych nieprawidłowości. W 2017 roku wydano 1 taką decyzję. łącznie wydano 28 decyzji merytorycznych. Pozostałe podmioty kontrolowane usunęły uchybienia przed wydaniem takiej decyzji.

WYNIKI KONTROLI

I. W zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy:

Liczba zakładów, w których stwierdzono:	
zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy i sanitarno-higienicznych	36
brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy	21
brak aktualnych badań lekarskich	18
uchybienia w zakresie stosowania / wprowadzania do obrotu substancji / mieszanin chemicznych	17
uchybienia dotyczące oceny ryzyka	16
uchybienia w zakresie narażenia pracowników na działanie czynników biologicznych	5
przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu	4
uchybienia w zakresie narażenia pracowników na działanie czynników rakotwórczych lub/i mutagennych	2

uchybień w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych	2
brak informacji / nieprzestrzeganie zakazu palenia w zakładach pracy	1
uchybień w zakresie stosowania / wprowadzania do obrotu prekursorów kat. 2 i 3	1

Najwięcej uchybień, jak co roku, związanych było ze złym stanem sanitarno-higienicznym pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń sanitarno-higienicznych (36 zakładów). Poziom ten jest porównywalny do lat 2016-2017, kiedy liczba zakładów z takimi nieprawidłowościami również była na poziomie 17%.

Liczba zakładów niewykonujących w ogóle lub niezgodnie z terminami wskazanymi w przepisach pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy zmniejszyła się z 13,5% w 2017 roku do 10% w 2018 roku.

W 4 zakładach na stanowiskach pracy odnotowano pracę w warunkach ponadnormatywnego poziom hałasu, to jest powyżej 85dB. Łącznie w powiecie jest 7 takich zakładów, w których 71 osób narażonych jest na wspomniany czynnik szkodliwy. Pracodawcy zostali zobligowani do zapewnienia pracownikom niezbędnych środków ochrony indywidualnej, a ponadto ustalenia przyczyn przekroczeń i ich usunięcia.

Wzrosła, z 6,5% do 8,6%, liczba zakładów, w których pracodawca dopuszczał do pracy pracownika bez aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku, co narusza przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. Kodeks pracy (t.j. Dz.U. 2018 poz. 917 z późn. zm.).

Nadzorem w zakresie narażenia pracowników na działanie czynników rakotwórczych bądź mutagennych objętych jest 30 zakładów, w których w narażeniu pracuje 131 osób. Do czynników rakotwórczych/mutagennych stosowanych przez pracodawców zalicza się m.in.: tlenek etylenu, związki chromu(VI), wybrane związki niklu(II), niskowrząca benzyna -niespecyfikowana, promieniowanie jonizujące.

II. W zakresie przestrzegania przez osoby produkujące, importujące bądź wprowadzające substancje lub mieszaniny chemiczne do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przez użytkowników substancji lub mieszanin chemicznych obowiązków w związku z ustawą z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t.j. Dz.U. 2018 poz. 143 z późn. zm.) oraz rozporządzeń Wspólnot Europejskich wymienionych w tej ustawie;

W zakresie wprowadzania do obrotu i/lub stosowania substancji i mieszanin chemicznych nadzorowi podlegają 123 firmy wprowadzające / dystrybuujące chemikalia oraz 129 stosujących je

w działalności zawodowej. W 2018 roku przeprowadzono łącznie 59 kontroli w podanym zakresie, z czego podczas 17 stwierdzono nieprawidłowości.

W zakresie stosowania substancji / mieszanin chemicznych najczęściej uchybienia dotyczyły stosowania produktów chemicznych klasyfikowanych jako niebezpieczne bez zapoznania pracowników z kartami charakterystyk, które opisują m.in. zagrożenia stwarzane przez produkt, sposób bezpiecznej pracy, magazynowania i utylizacji. Stwierdzano również przechowywanie chemikaliów w opakowaniach po produktach spożywczych, w opakowaniach nieopisanych w żaden sposób, jak również stosowanie mieszanin o nieustalonym stopniu zagrożenia dla zdrowia. Braki te mają istotny wpływ na ryzyko związane z wypadkami przy pracy, w tym mogącymi powodować trwałe uszczerbek na zdrowiu.

W przypadku wprowadzających do obrotu stwierdzano sprzedawanie opakowań bez oznakowania w języku polskim lub błędnie oznakowanych, jak również reklamę produktów niebezpiecznych na stronach internetowych bez poinformowania odbiorcy o zagrożeniach. Część nieprawidłowości dotyczyła także kart charakterystyk, które stanowią dla odbiorcy źródło informacji o produkcie.

Na terenie powiatu grodziskiego zidentyfikowano 1 podmiot zobowiązany do rejestracji substancji chemicznej w myśl wymogów rozporządzenia unijnego nr 1907/2006 REACH.

III. W zakresie przestrzegania przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy kategorii 2 i 3 obowiązków wynikających ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2018 poz. 1030 z późn. zm.), rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004r. w sprawie prekursorów narkotykowych oraz rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi;

W nadzorze stacji sanitarno-epidemiologicznej jest 9 podmiotów zajmujących się handlem prekursorami chemicznymi, przy czym do obrotu wprowadzane są tylko prekursorzy 3 kategorii. Wśród nadzorowanych firm 3 prowadzą handel z państwami trzecimi (2 importerów, 1 eksporter).

IV. W zakresie przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;

W ewidencji sekcji Higieny Pracy w PSSE w Grodzisku Mazowieckim znajduje się 51 podmiotów zajmujących się handlem produktami biobójczymi. Według przepisów obowiązujących od 01.09.2013r. - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, wprowadzono dwie nowe definicje:

art 3 pkt i) „udostępnianie na rynku” oznacza każde odpłatne lub nieodpłatne dostarczanie produktu biobójczego lub wyrobu poddanego działaniu produktów biobójczych w celu jego dystrybucji lub stosowania w ramach działalności handlowej;

art 3 pkt j) „wprowadzenie do obrotu” oznacza pierwsze udostępnienie na rynku produktu biobójczego lub wyrobu poddanego działaniu produktów biobójczych.

Trzy podmioty zajmują się wprowadzaniem produktów do obrotu, pozostałe nadzorowane podmioty gospodarcze zajmują się wyłącznie udostępnianiem produktów biobójczych na rynku. Po przeprowadzeniu 24 kontroli, w dwóch podmiotach stwierdzono uchybienia.

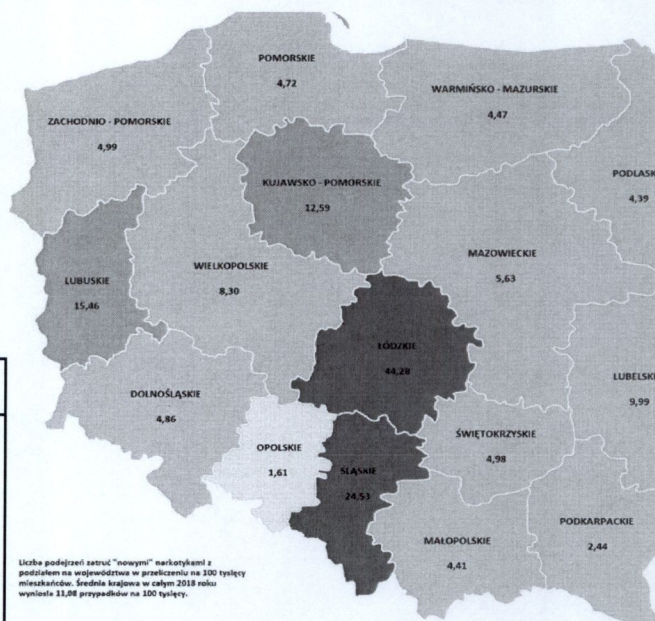
CHOROBY ZAWODOWE

W ramach oceny narażenia zawodowego przeprowadzono 21 postępowań wyjaśniających w zakładach na terenie powiatu lub w Archiwum Państwowym w Milanówku. Wydano 5 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej oraz 5 o stwierdzeniu choroby zawodowej. W stosunku do pozostałych przypadków kontynuowane jest postępowanie administracyjne lub postępowanie było prowadzone na rzecz innych Stacji sanitarnych. Liczba prowadzonych postępowań zmalała w stosunku do roku poprzedzającego z 37 w 2017 roku do 21 w 2018 roku.

Ocena stanu sanitarnego powiatu Grodzisk Mazowiecki w zakresie ograniczania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze za rok 2018

ZATRUCIA

W ramach monitorowania zatruc środków zastępczymi prowadzona jest współpraca z Samodzielnym Publicznym Specjalistycznym Szpitalem Zachodnim im. św. Jana Pawła II oraz przychodniami na terenie powiatu grodziskiego. W 2018 roku odnotowano 11 przypadków podejrzeń zatruc środków zastępczymi. Poniżej zestawiono dane z lat 2015-2018 odnoszące się do skali problemu w odniesieniu do całego kraju, województwa mazowieckiego oraz powiatu grodziskiego. Dane uzyskano z Ośrodka Kontroli Zatruc-Warszawa za pośrednictwem Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz z opracowań własnych. Dodatkowo załączono mapę ze strony Głównego Inspektora Sanitarnego przedstawiającą liczbę zatruc „nowymi” narkotykami w 2018 roku w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców.



rok	Liczba podejrzeń zatruc		
	kraj	województwo mazowieckie	hospitalizowany w powiecie grodziskim / dotyczy mieszkańców powiatu
2015	7283	433	16 / 5
2016	4346	191	3 / 3
2017	4324	267	9 / 3
2018	4257	304	11 / 8

Cztery przypadki dotyczyły osób w wieku 16-19 lat, jedna 38 lat, pozostałe osoby miały 22-28 lat. Nie odnotowano przypadków zgonów na terenie powiatu grodziskiego mogących mieć związek z użyciem środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Po zmianie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, na podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne nałożono obowiązek zgłaszania w ciągu 48 godzin państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Współpraca w takim zakresie z placówkami medycznymi prowadzona była już od 2015 roku, jednak dodatkowo pisemnie powiadomiono podmioty o zmianach w przepisach.

WPROWADZANIE DO OBROTU

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Mazowieckim współpracuje również z Komendą Powiatową Policji w Grodzisku Mazowieckim, ze Strażą Miejską w Grodzisku Mazowieckim, Milanówku oraz Strażą Gminną w Jaktorowie, Prokuraturą Rejonową w Grodzisku Mazowieckim, Sądem Rejonowym w Grodzisku Mazowieckim, Izbą Ceną w ramach kontroli wprowadzania / wytwarzania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Współpraca obejmuje informowanie o ewentualnych miejscach sprzedaży tych środków, zwalczanie nielegalnego wprowadzania / wytwarzania dopalaczy do obrotu. W 2018r. otrzymano z prokuratury materiały dotyczące 4 osób, przy których stwierdzono środki zastępcze / nowe substancje psychoaktywne. Dwa postępowania przekazano do innych PPIS jako właściwych miejscowo do prowadzenia danego postępowania. Nie stwierdzono punktów stacjonarnej sprzedaży środków zastępczych na terenie powiatu grodziskiego.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Profilaktyką w zakresie określonym przez ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2018 poz. 1030 z późn. zm.) w formie spotkań z nauczycielami, rodzicami zajmuje się przede wszystkim Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży .

Sekcja higieny pracy w 2018 roku realizowała program informowania zakładów pracy o problemie związanym z „dopalaczami” poprzez rozdawanie podczas kontroli ulotek otrzymanych z GIS oraz informatora dotyczącego problematyki „dopalaczy” opracowanego na podstawie danych zawartych na stronach głównego inspektoratu sanitarnego. Materiały zawierały m.in. informacje o telefonach, pod którymi można uzyskać pomoc / informacje na wspomniany temat, odpowiedzi na często zadawane pytania oraz przykłady postaci, pod jakimi „nowe” narkotyki są wprowadzane do obrotu. W 2018 roku takie materiały przekazano 70 firmom. Ponadto na stronie internetowej stacji

umieszczono informacje o punkcie konsultacyjnym dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin oraz informacje o bezpłatnej infolinii Głównego Inspektora Sanitarnego oraz innych telefonach, pod którymi można szukać pomocy.

NADZÓR NAD PODMIOTAMI ZAJMUJĄCYMI SIĘ NSP

W 2018 roku nie otrzymano od Inspektora do spraw Substancji Chemicznych informacji dotyczących wydanych zezwoleń dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie.

V. Nadzór epidemiologiczny.

1. Działalność kontrolna i postępowanie administracyjno-egzekucyjne w placówkach działalności leczniczej powiatu grodziskiego

W roku 2018 Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej obejmowała nadzorem **173** obiekty prowadzące działalność leczniczą na terenie powiatu grodziskiego, w tym:

- podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (inne niż szpitale) - **7**
- podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne - **72**
- gabinety indywidualnej specjalistycznej i grupowej praktyki lekarskiej o profilu niezabiegowym - **27**
- gabinety indywidualnej, specjalistycznej i grupowej praktyki lekarskiej o profilu zabiegowym- **67** (w tym gabinety stomatologiczne - **53**)

✓ Kontrole wykonane w roku 2018:

- ogółem **99**, w tym:
- podstawowe: **80**
- sprawdzające: **3**
- interwencyjne: **3**
- tematyczne: **2**
- wizja-odbiór: **11**

✓ Liczba i rodzaje decyzji wydanych przez Sekcję Epidemiologii w 2018r.:

- 93 decyzje umarzające wszczęte postępowanie administracyjne

2. Ocena stanu sanitarno-higienicznego placówek medycznych

Charakterystyka stanu sanitarno-technicznego i funkcjonalnego placówek lecznictwa otwartego i zamkniętego

Lecznictwo zamknięte

Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Szpital Zachodni im. św. Jana Pawła II, którego organem założycielskim jest Powiat Grodziski, pozostaje pod nadzorem bieżącym Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Mazowieckim w ramach swoich kompetencji prowadzi nadzór nad:

1. Wykonawstwem szczepień ochronnych u pacjentów przyjmowanych w SOR i przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz Oddziale Dializoterapii (zawieszono wykonywanie szczepień ochronnych w 2018 roku), jak również prowadzi nadzór nad szczepieniami ochronnymi pracowników medycznych. W ramach przeprowadzonych kontroli w roku 2018 nie stwierdzono

uchybień w zakresie warunków sanitarno-technicznych pomieszczeń, przeznaczonych na ten zakres działalności oraz w zakresie realizacji szczepień ochronnych. Wydane w 2017 roku doraźne zalecenie dotyczące podniesienia bezpieczeństwa zachowania łańcucha chłodniczego, poprzez zainstalowanie całodobowego monitoringu temperatury z powiadomieniem sms, zostało wykonane w 2018.

2. Zgodnie z procedurą "Postępowania w ognisku zakażenia szpitalnego "PTN-01/EPN Wojewódzkiej Stacji Sanitarno_Epidemiologicznej w Warszawie z dnia 30.03.2015r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Mazowieckim współpracuje z Zespołem Kontroli Zakażeń Szpitalnych w zakresie działań podejmowanych w ognisku zakażenia szpitalnego, mających na celu unieszkodliwienie źródeł zakażenia, przecięcia dróg szerzenia zakażenia, co prowadzi do wygaszenia ogniska. W roku 2018 w SPS Szpitalu Zachodnim w Grodzisku Mazowieckim ogółem zarejestrowano 6 ognisk epidemicznych. Ogniska te dotyczyły następujących oddziałów: Oddziału Chorób Wewnętrznych (2 ogniska), Oddziału Neurologii z Pododdziałem Udarowym, Oddziału Chirurgii Ogólnej, Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz Oddziału Neurochirurgii.

W ramach bieżącego nadzoru nad ogniskami epidemicznymi została przeprowadzona kontrola w ognisku w Oddziale Chirurgii Ogólnej. Zakres przeprowadzonej kontroli obejmował: stosowanie procedury izolacji pacjentów, procedury higieny rąk, procedury szkoleń wewnętrznych personelu medycznego i pomocniczego. Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości zostały dokładnie omówione na bieżących spotkaniach pracowników PSSE oraz członków ZKZsz. W celu poprawy sytuacji epidemiologicznej w ogniskach zostały podjęte działania naprawcze, takie jak:

1. Wzmożenie współpracy pomiędzy wszystkimi zespołami funkcjonującymi na terenie szpitala, ordynatorami i kierownikami wszystkich działów w celu podnoszenia standardów opieki nad chorymi, kontroli zakażeń;
2. Opracowanie zasad i zaktualizowanie procedur przez ZKZsz postępowania w zakresie zapobiegania i kontroli zakażeń we wszystkich oddziałach i działach szpitala, zapewnienie dostępności dla personelu. Opracowano i wdrożono:
 - dokument „konsultacja epidemiologiczna” pozwalający ocenić postępowanie personelu na sali izolacyjnej, również w zakresie kontroli czystości, zużycia odzieży ochronnej;
 - dokument „Audyt kontroli efektywności sprzątnia przy użyciu znaczników fluorescencyjnych”.

W 2019 roku szpital planuje wdrożenie analizowania zużycia preparatu do dezynfekcji rąk w przeliczeniu na pacjenta/dobę z uwzględnieniem liczby procedur.

Lecznictwo otwarte

Stan sanitarno-techniczny i funkcjonalny kontrolowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą nie budził zastrzeżeń. Obiekty utrzymane są w czystości i porządku, pomieszczenia prawidłowo wyposażone, wyroby medyczne prawidłowo przechowywane, gospodarka odpadami medycznymi prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami, wdrażane są odpowiednie procedury. W roku 2018 podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

➤ **Utrzymanie czystości bieżącej i porządku**

Placówki ochrony zdrowia posiadają opracowane i wdrożone procedury sprząwania i dezynfekcji pomieszczeń oraz plany higieny zaktualizowane i zatwierdzone przez kierowników lub właścicieli. Sprząwanie odbywa się za pomocą specjalistycznych wózków (zatrudnione firmy zewnętrzne), mopów z wymiennymi nakładkami (zatrudnione osoby sprząające bądź właściciele praktyk). Sprzęt po użyciu jest myty, dezynfekowany, prany (część placówek) i suszony a następnie przechowywany w wydzielonych pomieszczeniach. Środki myjące i dezynfekcyjne do powierzchni stosowane w placówkach posiadają odpowiednie spektrum działania i aktualną datę ważności (zapewniono karty charakterystyki). W placówkach używana jest zarówno bielizna jednorazowa (serwety, podkłady, prześcieradła, fartuchy ochronne) jak i wielorazowa (odzież ochronna personelu - placówki - zawarły umowy z pralniami zapewniającymi barierę higieniczną). W praktykach zawodowych pranie odzieży ochronnej odbywało się we własnym zakresie w odrębnych cyklach prania bądź w specjalnie do tego celu przeznaczonych urządzeniach pralniczych a także zostały zawarte umowy z pralniami zapewniającymi barierę higieniczną.

➤ **Dezynfekcja**

W 2018 roku w kontrolowanych podmiotach leczniczych nie stwierdzono istotnych zmian w zakresie prowadzonych procesów dezynfekcji. Podczas przeprowadzanych kontroli bieżących prowadzono instruktaże stanowiskowe dla osób przeprowadzających procesy dekontaminacji w zakresie: prowadzenia kontroli wewnętrznej procesów mycia i dezynfekcji oraz dokumentowania tych czynności, zgodnie z ogólnymi wytycznymi dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych z 2017 roku. W podmiotach opracowano i wdrożono rejestry przeprowadzonych procesów mycia i dezynfekcji narzędzi oraz procedury.

W nadzorowanych placówkach do dezynfekcji stosowane są preparaty zgodnie z ich przeznaczeniem i zaleceniami producentów (w postaci płynów, żeli, aerozoli, chusteczek). Preparaty dezynfekcyjne przechowywane są w szafkach zlokalizowanych w wydzielonym miejscu lub pomieszczeniu, w oryginalnych opakowaniach z aktualną datą ważności. Preparaty służące do dezynfekcji skóry i rąk umieszczone są przy umywalkach w dozownikach, stosowane są uzupełniające wkłady jednorazowe lub dozowniki do napełniania środkiem do dezynfekcji. Do dezynfekcji skóry placówki stosują preparaty w sprayu i/lub jednorazowe gaziki nasączone środkiem do dezynfekcji. Dezynfekcja narzędzi medycznych przeprowadzana jest preparatami gotowymi do użycia jak również preparatami do sporządzania roztworów roboczych. Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących zasad i sposobu postępowania na stanowisku przygotowania preparatów dezynfekcyjnych. Nie wykazano nieprawidłowości postępowania przy wykonywaniu procedur dezynfekcji powierzchni, w tym trudno dostępnych oraz urządzeń. W podległych placówkach stosowane jest głównie mycie ręczne i dezynfekcja narzędzi, dodatkowo używa się myjek ultradźwiękowych do czyszczenia wiertel i drobnych narzędzi stomatologicznych. Jedna placówka korzysta z maszynowego mycia i dezynfekcji narzędzi.

➤ **Sterylizacja**

W skontrolowanych podmiotach leczniczych dokonano oceny wdrożenia działań dotyczących sterylizacji zgodnie z ogólnymi wytycznymi dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych z 2017 roku. Poddane ocenie rejestry kontroli skuteczności sterylizacji zawierały: datę przeprowadzonego procesu, nazwę oraz ilość sterylizowanych narzędzi, wyniki kontroli chemicznej (wskaźniki chemiczne typu 4 umieszczane w każdym pakiecie z narzędziami oraz w pakiecie kontrolnym), a także wydruki kontroli parametrów fizycznych. Kontrola skuteczności sterylizacji metodami biologicznymi we wszystkich skontrolowanych podmiotach odbywał się 1 raz w miesiącu (Sporal A). W ramach bieżących kontroli omówiono ww. wytyczne oraz zalecono ich wprowadzenie, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia częstotliwości kontroli skuteczności sterylizacji metodami biologicznymi. Ponadto podczas bieżących kontroli dokonano oceny wyposażenia sterylizatorni w zakresie prawidłowego ciągu technologicznego (od odcinka materiałów skażonych do odcinka materiałów sterylnych) oraz ich wyposażenia. Nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2018 roku w podmiotach leczniczych na terenie powiatu grodziskiego nie wykonywano resterylizacji sprzętu jednorazowego.

W związku z sukcesywnym wdrażaniem ogólnych wytycznych dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych z 2017 roku pracownicy Sekcji Epidemiologii przy współpracy z firmą MEDILAB zorganizowali dla podmiotów medycznych z terenu powiatu grodziskiego spotkanie edukacyjne dotyczące Higieny i dezynfekcji w podmiotach leczniczych oraz gabinetach stomatologicznych. W spotkaniu uczestniczyło ok. 100 osób.

➤ **Gospodarka odpadami niebezpiecznymi w miejscu powstawania**

W 2018 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w postępowaniu z odpadami medycznymi w miejscu czasowego gromadzenia i przechowywania. W skontrolowanych placówkach zostały opracowane i wdrożone procedury postępowania z odpadami medycznymi zgodnie z rozporządzeniem Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz.U. z 2017 r. poz. 1975). Odpady medyczne „miękkie” w miejscu wytwarzania usuwane są do jednorazowych worków koloru czerwonego umieszczonych na sztywnych stelażach lub w zamykanych koszach pedałowych. Dla odpadów o ostrych końcach i krawędziach stosowane są pojemniki sztywne, odporne na działanie wilgoci, mechanicznie odporne na przekłucie bądź przecięcie. Pojemniki oznakowane są kodem odpadów medycznych, nazwą wytwórcy, numerem regon, numerem księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych z rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, datą i godziną otwarcia (rozpoczęcia użytkowania), data i godzina zamknięcia. Do czasowego gromadzenia odpadów medycznych służą urządzenia chłodnicze (prawidłowo oznakowane) umieszczone w wydzielonych pomieszczeniach, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych, owadów, gryzoni oraz innych zwierząt. Prowadzona jest kontrola temperatury wewnątrz urządzeń

chłodniczych, wyniki kontroli zapisywane w rejestrze. W sąsiedztwie urządzeń chłodniczych znajdują się środki do dezynfekcji rąk oraz środki ochrony osobistej (rękawiczki jednorazowego użytku). Pomieszczenia oraz wyznaczone miejsca, w których znajdują się urządzenia chłodzące utrzymane są w porządku i czystości.

Placówki medyczne prowadzą rejestry potwierdzeń przekazania odpadów niebezpiecznych do utylizacji oraz kart potwierdzenia utylizacji przekazanych odpadów medycznych. Utylizacją odpadów medycznych na terenie powiatu grodziskiego zajmują się wyspecjalizowane firmy z Żyrardowa i Bełchatowa oraz Warszawy.

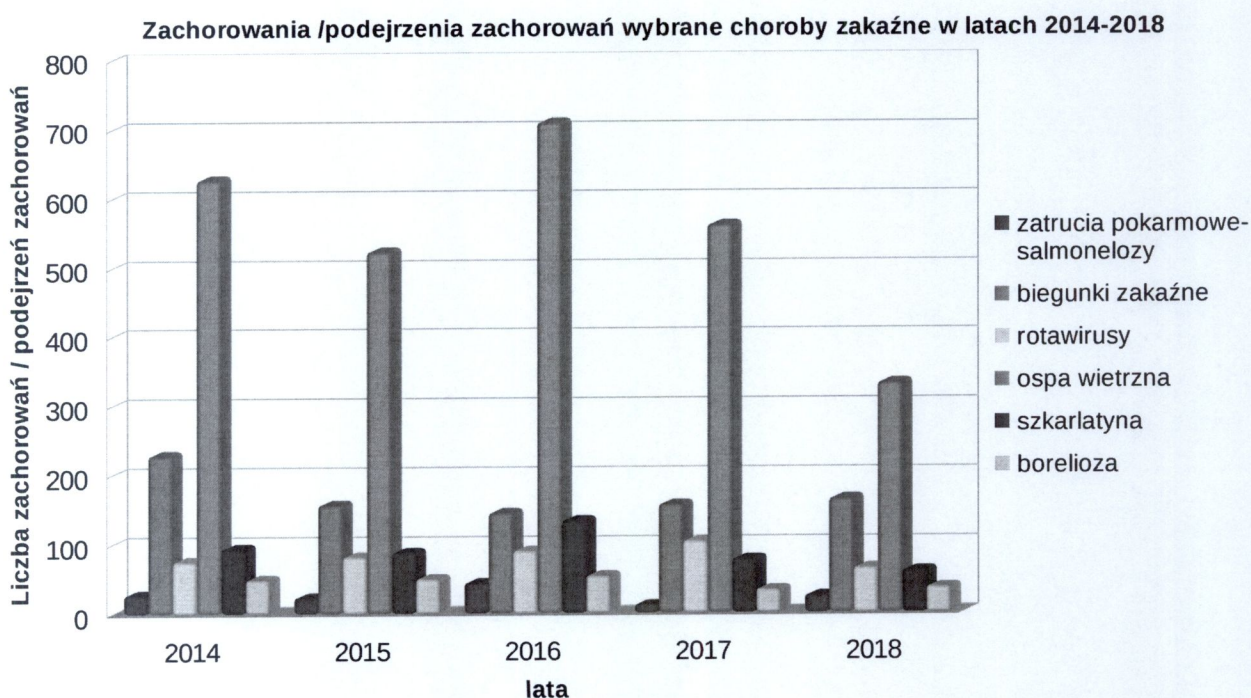
3. Nadzór nad chorobami zakaźnymi

W 2018 r. zgłoszono do PSSE w Grodzisku Mazowieckim ogółem: **44 124** zachorowania / podejrzenia zachorowań na choroby zakaźne.

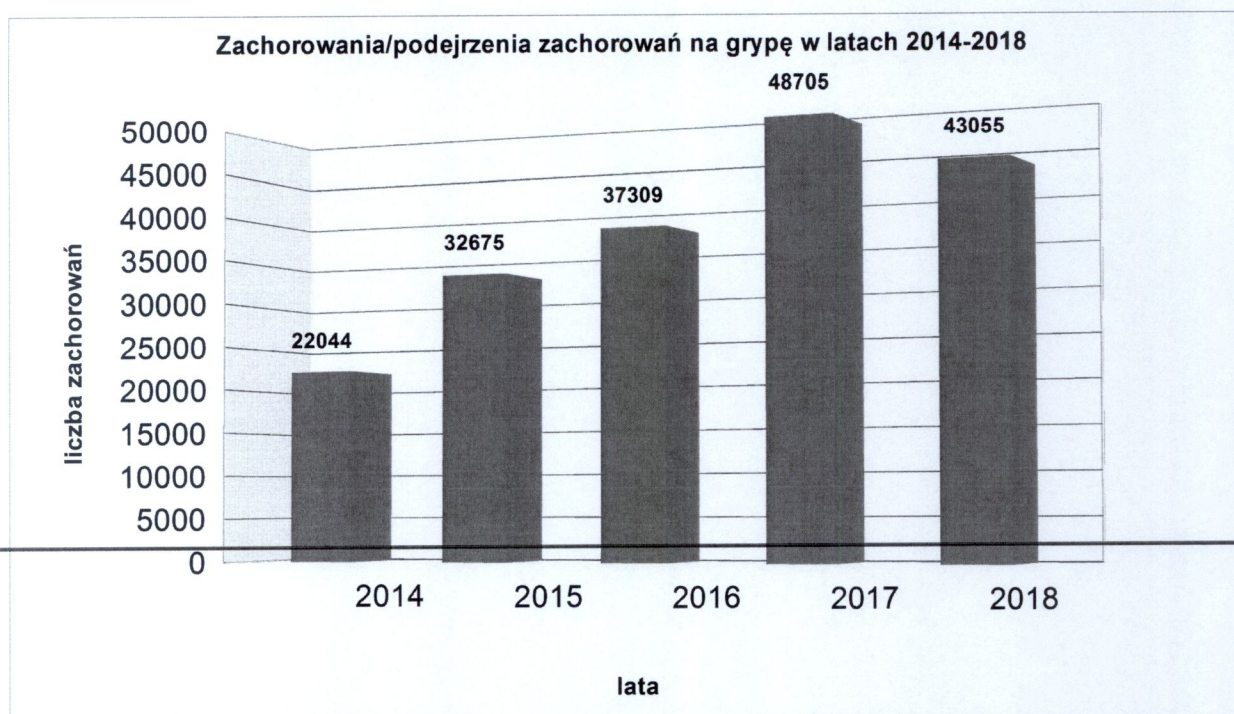
Najwięcej zgłoszeń zachorowań / podejrzeń zachorowań dotyczyło następujących jednostek chorobowych:

- grypa (4 3055),
- ospa wietrzna (332),
- płonica/szkarlatyna (61),
- wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy (65),
- salmoneloza (25),
- biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (165),
- borelioza (37).

Poniżej na wykresach przedstawiono liczbę zachorowań/podejrzeń zachorowań na wybrane choroby zakaźne oraz grypę w latach 2014-2018.



Rok	2014	2015	2016	2017	2018
zatrucia pokarmowe-salmonelozy	27	23	44	12	25
biegunki zakaźne	228	157	145	157	165
rotawirusy	75	82	90	104	65
ospa wietrzna	627	523	709	561	332
szkarlatyna	94	88	134	78	61
borelioza	49	50	54	34	37



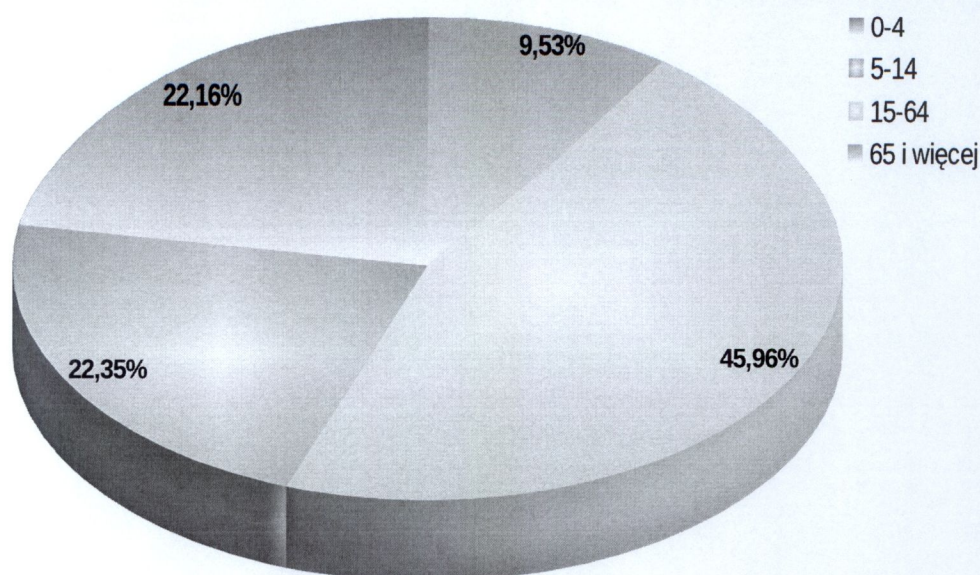
Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Zachorowania/podejrzenia zachorowań na grypę	22044	32675	37309	48705	43055

Tak jak w latach poprzednich prowadzony był czynny monitoring podejrzeń i zachorowań na grypę. Meldunki dotyczące liczby zgłoszonych zachorowań systematycznie przekazywano do WSSE w Warszawie. W okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. zgłoszono ogółem 43055 przypadków, w tym hospitalizowano 74 osoby z objawami ze strony układu oddechowego oraz 1 osobę z innych przyczyn. Spośród w/w zachorowań i podejrzeń zachorowań

na grypę w 5 przypadkach w badaniach potwierdzono wirus grypy, w tym 3 przypadki potwierdzonych zachorowań w przedziale wiekowym (0-14).

Poniżej przedstawiono rozkład procentowy podejrzeń i zachorowań na grypę w 2018 roku w rozbiciu na grupy wiekowe według meldunków MZ-55 podejrzeń i zachorowań na grypę przesyłanych przez podmioty lecznicze z terenu powiatu grodziskiego .

Rozkład procentowy podejrzeń i zachorowań na grypę w roku 2018 w rozbiciu na grupy wiekowe



Wiek chorych	Liczba zachorowań oraz podejrzeń zachorowań
0-4	9543
5-14	9622
15-64	19788
65 i więcej	4102
Razem	43055

Monitoring sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu grodziskiego w roku 2018 prowadzony był w oparciu rejestrację i statystykę chorób zakaźnych i zakażeń, weryfikowanie zgłoszeń lekarskich ZLK-1 oraz laboratoryjnych ZLB-1.

W ramach bieżącego nadzoru nad chorobami zakaźnymi w okresie od 01.01.2018r. do 31.12.2018r. przeprowadzono ogółem 246 dochodzeń epidemiologicznych, z otoczenia chorych objęto nadzorem epidemiologicznym 450 osób.

Poniższy opis jednostek chorobowych występujących na terenie powiatu grodziskiego opracowano kierując się ich znaczeniem epidemiologicznym i zagrożeniem jakie stanowią.

Choroby szerzące się drogą pokarmową

Zatrucia pokarmowe – salmoneloza

W roku 2018 na terenie powiatu grodziskiego odnotowano niewielki wzrost w stosunku do roku 2017 liczby zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki z rodzaju *Salmonella* – ogółem zarejestrowano 25 zachorowań. Tak jak w latach poprzednich największą grupę chorych wśród zarejestrowanych osób stanowiły dzieci w przedziale wiekowym od 0 do 14 roku życia – ogółem 19 przypadków. Wśród innych bakteryjnych zakażeń jelitowych w roku 2018 zarejestrowano:

- 6 przypadków zachorowań wywołanych przez *Campylobacter*;
- 8 przypadków zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile*;
- 4 przypadki zachorowań wywołanych przez *Yersinia*.
- 1 przypadek czerwonki bakteryjnej (szigelozy).

W grupie zakażeń wirusowych odnotowano niewielki spadek liczby zachorowań wywołanych przez rotawirusy w stosunku do roku 2017. I tak jak w latach poprzednich najczęściej zgłaszane były przypadki zachorowań wśród dzieci hospitalizowanych w SPS Szpitalu Zachodnim w Grodzisku Mazowieckim, gdzie wykonywana jest podstawowa diagnostyka w kierunku schorzeń jelitowych. Ogółem zarejestrowano w 65 przypadków.

Choroby szerzące się drogą krwi

Sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób przenoszonych drogą krwi, w tym wirusowego zapalenia wątroby typu B i C na terenie powiatu grodziskiego w roku 2018 można ocenić jako dobrą. Zarejestrowano porównywalną liczbę zachorowań w stosunku do roku 2017.

W omawianym okresie zarejestrowano :

- 2 przypadki przewlekłego/nieokreślonego wzv typu B ;
- 2 przypadki wzv typu C.

W przeprowadzonych dochodzeniach epidemiologicznych jako prawdopodobną drogę zakażenia wskazano drogę zabiegów medycznych.

Wszystkie osoby z otoczenia chorych na WZW typu B oraz chorzy na WZW typu C w ramach nadzoru epidemiologicznego zostały poinformowane o konieczności zgłoszenia się do lekarza pierwszego kontaktu w celu kwalifikacji do szczepień ochronnych przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B.

Preparaty szczepionkowe dla wyżej wymienionych osób zabezpieczono w PSSE, wydawane dla podmiotów leczniczych.

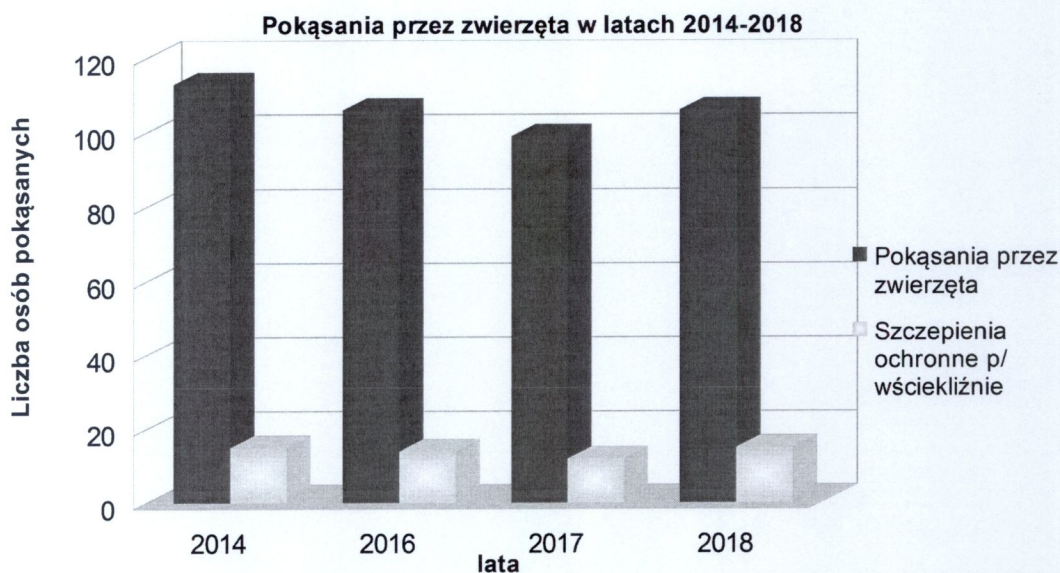
Pokąsania przez zwierzęta.

Tak jak w latach poprzednich na terenie powiatu grodziskiego nadal na wysokim poziomie utrzymywała się liczba zgłaszanych pokąsań przez zwierzęta domowe i dzikie. Ogółem opracowano 106 przypadków. u 15 osób pokąsanych zostały podjęte szczepienia ochronne p/wściekliznie w Poradni Chorób Zakaźnych.

W roku 2018 na terenie powiatu grodziskiego nie stwierdzono przypadków wścieklizny u zwierząt. Wszystkie placówki ochrony zdrowia z terenu powiatu zostały pisemnie poinformowane o „wiosennej i jesiennej” akcji szczepień lisów wolno żyjących p/wściekliznie.

Przy współpracy z Inspekcją Weterynaryjną prowadzono czynny monitoring występowania chorób zakaźnych odzwierzęcych.

Poniżej przedstawiono graficznie zarejestrowane w PSSE pokąsania przez zwierzęta w latach 2014-2018 z terenu powiatu grodziskiego.



W celu prowadzenia szczegółowej analizy oraz nadzoru sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych występujących na terenie powiatu grodziskiego prowadzono następujące zadania:

- Kontynuowano wzmożony nadzór nad zachorowaniami na odrę. W omawianym okresie na terenie powiatu grodziskiego zarejestrowano ogółem 3 przypadki zachorowań na odrę, w tym: 2 przypadki zachorowań – zarejestrowane w MZ-56 jako – możliwe oraz 1 przypadek jako potwierdzony. Zgłoszone przypadki dotyczyły mieszkańców powiatu grodziskiego narodowości polskiej. W ramach prowadzonego czynnego nadzoru epidemiologicznego objęto nadzorem epidemiologiczno-lekarskim 269 osób narażonych, w tym wykonano szczepienia ochronne p/odrze u 44 osób.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Mazowieckim w związku z wystąpieniem na terenie powiatu grodziskiego przypadków podejrzeń i zachorowania na odrę przekazał wszystkim podmiotom leczniczym z terenu powiatu grodziskiego aktualne informacje dotyczące zachorowań na odrę oraz wytyczne dotyczące sposobu postępowania w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się zachorowań.

Ponadto zabezpieczono dla podmiotów leczniczych z terenu powiatu grodziskiego preparaty szczeniowe do szczepienia osób narażonych na kontakt z chorymi lub podejrzanymi o zachorowanie na odrę.

W ramach nadzoru nad zachorowaniami na odrę prowadzono czynną współpracę z Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi z terenu województwa mazowieckiego.

- Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Grodzisku Mazowieckim prowadzi całodobowe dyżury telefoniczne w związku z możliwością wystąpienia niebezpiecznej choroby zakaźnej i ataku bioterrorystycznego. W roku 2018 dokonano przeglądu i aktualizacji procedur dotyczących postępowania w przypadku podejrzenia lub rozpoznania zachorowania na chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoce zakaźną.

4. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

W powiecie grodziskim szczepienia ochronne są realizowane przez: **18** podmiotów działalności leczniczej, które prowadzą **20** punkty/gabinety szczepień. Wszystkie obiekty są pod bieżącym nadzorem Sekcji Epidemiologii w zakresie prawidłowej realizacji szczepień, w tym:

- ✓ warunków sanitarno-higienicznych w pomieszczeniach punktów szczepień (wyposażenia niezbędnego do realizacji szczepień);
- ✓ transportu i magazynowania preparatów szczeniowych;
- ✓ zakresu i terminów realizacji szczepień ochronnych;
- ✓ prowadzenia dokumentacji dot. wykonawstwa szczepień oraz gospodarki preparatami szczeniowymi;
- ✓ nadzoru nad niepożądanymi odczynami poszczeniowymi.

W roku 2018 nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości dotyczących realizacji szczepień ochronnych przez placówki medyczne powiatu grodziskiego. Podczas kontroli wydawano zalecenia dotyczące podejmowania działań w zakresie poprawy stanu wyszczenia dzieci zarejestrowanych w placówkach. Przyczyny braków i opóźnień w realizacji szczepień wynikają głównie z decyzji rodziców (ruchy antyszczeniowe, obawy przed powikłaniami poszczeniowymi), oraz z powodu p/wskazań ze względu na stan zdrowia dziecka. Dodatkowo opóźnienia w szczepieniach wynikają z powodu: indywidualnego kalendarza szczepień, wyjazdów i pobyków dzieci za granicą oraz wykonywania szczepień poza placówką (np. w Warszawie).

PSSE podejmowała działania w stosunku do osób uchylających się od szczepień. Z rodzicami /opiekunami prawnymi dzieci przeprowadzano rozmowy indywidualne oraz telefoniczne.

Informowano o przepisach prawnych mówiących o konieczności wykonywania szczepień na terenie naszego kraju oraz konsekwencjach wynikających z nieszczepienia dzieci.

Pracowników podmiotów medycznych na bieżąco informowano o sposobie postępowania z osobami uchylającymi się od szczepień ochronnych, przesyłano stanowiska GIS w sprawie osób uchylających się.

Wszystkie placówki powiatu grodziskiego zajmujące się szczepieniami ochronnymi posiadają całodobowy monitoring temperatury w urządzeniach chłodniczych wraz z systemem powiadamiania na wypadek awarii.

W ramach nadzoru nad szczepieniami ochronnymi Sekcja Epidemiologii prowadzi magazynowanie i dystrybucję preparatów szczepionkowych do realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych finansowanych z budżetu państwa.

W PSSE funkcjonuje Elektroniczny System Kontroli i Monitoringu urządzeń chłodniczych do magazynowania preparatów szczepionkowych, który umożliwia rejestrację pomiarów temperatury zapisywanych w pamięci stacji bazowej i wizualizację danych na wykresie.

System nadzorowany jest przez serwer monitorujący prawidłową pracę i wysyłający alarmy do pracowników Sekcji w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości (powiadamianie SMS-owe).

W ramach współpracy z biurami podróży na bieżąco informowano osoby zainteresowane, że szczepienia ochronne przed wyjazdem ustalane są przez lekarza specjalistę z poradni dla osób wyjeżdżających za granicę. Ponadto uświadamiano podróżującym, iż wraz ze zmianą sytuacji epidemiologicznej zalecane szczepienia ochronne mogą ulegać pewnym modyfikacjom. W siedzibie PSSE w Grodzisku Mazowieckim umieszczona jest tablica informacyjna na temat zalecanych szczepień osobom udającym się w podróż.

W ramach współpracy ze służbami mundurowymi prowadzono akcję szczepień ochronnych pracowników Państwowej Straży Pożarnej przeciwko durowi brzuszemu i tężcowi. Ogółem zaszczepiono 40 pracowników.

Na terenie powiatu grodziskiego wdrożono programy zdrowotne finansowane przez jednostki samorządowe dotyczące szczepień ochronnych:

- Szczepienia ochronne przeciw grypie dla osób w wieku 65 lat i starszych zameldowanych na terenie gminy Milanówek.
- Szczepienia ochronne przeciw grypie powyżej 60 roku życia dla mieszkańców gminy Podkowa Leśna.

W porównaniu z rokiem 2017 wskaźnik wyszczepialności dzieci nie uległ zmianie.

W roku 2018 nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości dotyczących realizacji szczepień ochronnych przez placówki medyczne powiatu grodziskiego.

VI. Ocena stanu sanitarnego zakładów nauczania i wychowania

1. Ogółem w 2018 roku nadzorem objęto 85 placówek stałych ze 129 figurujących w ewidencji, które funkcjonują jako placówki oświatowe i opiekuńczo-wychowawcze. Liczba placówek w ewidencji w 2018 roku wynosiła:

- 14 żłobków;
- 46 przedszkoli;
- 31 szkół podstawowych;
- 4 gimnazja;
- 3 licea ogólnokształcące;
- 2 poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza;
- 14 innych form wychowania przedszkolnego;
- 3 placówki wsparcia dziennego;
- 1 szkoła policealna dla dorosłych;
- 2 placówki kształcenia ustawicznego;
- 8 placówek wychowania pozaszkolnego.

W nadzorowanych placówkach przeprowadzono 114 kontroli sanitarnych, w tym 13 w placówkach sezonowych (akcja letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży). Współpraca z merytorycznymi komórkami nadzoru w PSSE w Grodzisku Mazowieckim prowadzona było na bieżąco w zależności od potrzeb i problemów. Współpraca sprowadzała się do konsultacji i poradnictwa oraz do wspólnych kontroli w nadzorowanych obiektach dla dzieci i młodzieży, każdy w zakresie swojej właściwości. W sposób szczególny współpraca była ścisła z:

- Sekcją Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku – przeprowadzono 3 wspólne kontrole placówek, w których prowadzone jest dożywianie oraz wypoczynku,
- Sekcją Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego – przeprowadzono 9 wspólnych kontroli podczas odbiorów technicznych i przy opiniowaniu placówek,
- Sekcją Higieny Komunalnej – przeprowadzono 1 wspólną kontrolę,
- Sekcją Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia – przeprowadzono 9 wspólnych kontroli i

wizytacji, głównie w placówkach sezonowych,

- Sekcją Epidemiologii – przeprowadzono 2 wspólne kontrole w gabinetach pielęgniarskich zlokalizowanych w szkole.

Realizacja zamierzeń ujętych w planach pionu HDiM za rok sprawozdawczy 2018:

1) Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad obiektami placówek nauczania, wychowania, wypoczynku rekreacji dzieci i młodzieży oraz opieki na podległym terenie.

W ewidencji PSSE w Grodzisku Mazowieckim było 129 stałych placówek oświatowo-wychowawczych. Kontrole sanitarne przeprowadzono w 85 placówkach, obejmując bieżącym nadzorem 65,9 % będących w ewidencji. W wyniku kontroli wydano 65 decyzji administracyjnych. Nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 1000 zł. Wydano 16 opinii sanitarnych, w tym dla: 9 przedszkoli, 2 szkoły podstawowe, 2 placówki kształcenia ustawicznego, 3 licea ogólnokształcące. Wydano również 10 decyzji opiniujących żłobki.

2) Analiza warunków środowiskowych funkcjonowania placówek nauczania, wychowania i opieki na terenie objętym nadzorem.

W kontrolowanych placówkach sprawdzano warunki mikroklimatu. Nie odnotowano przypadków niskich temperatur powietrza w pomieszczeniach lekcyjnych oraz w salach pobytu dzieci, jak również braku wentylacji grawitacyjnej lub mechanicznej. Nie stwierdzono nieprzyjemnych zapachów w kontrolowanych placówkach.

3) Ocena warunków sanitarno-higienicznych, w sezonowych placówkach zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży, na terenie województwa mazowieckiego.

Bieżący nadzór sanitarny nad placówkami sezonowego wypoczynku Akcji Letniej i Zimowej prowadzony był na podstawie zgłoszeń zarejestrowanych w bazie MEN, których w 2018 r. na nadzorowanym terenie odnotowano ogółem 93 turnusy akcji letniej i zimowej. Kontroli dokonano w 13 turnusach. Zgodnie z planem zasadniczych zamierzeń PSSE przekazywała stosowne oceny sprawozdawcze do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie.

4) Sprawowanie nadzoru w zakresie higieny procesu nauczania i wychowania, w szczególności w zakresie: dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży, oceny rozkładów zajęć lekcyjnych oraz zapewnienia uczniom miejsca na

pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

W ewidencji PSSE w Grodzisku Mazowieckim w roku sprawozdawczym było 31 szkół podstawowych, 4 gimnazja, 3 licea oraz 4 zespoły szkół. Nadzorowano przestrzeganie wymagań higienicznych i zdrowotnych w odniesieniu do:

- oceny dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży - dokonano oceny w 8 placówkach, w tym w 4 przedszkolach oraz 4 szkołach podstawowych. Oceną dostosowania mebli do wzrostu objęto łącznie 182 uczniów i przedszkolaków;
- oceny rozkładów zajęć lekcyjnych dokonano w 5 szkołach podstawowych spośród 26 skontrolowanych w 2018 roku (19,2%); higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych pod względem zasad higieny pracy umysłowej uczniów w placówkach wykazywała prawidłowość;
- oceny zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych dokonano w 29 placówkach (wszystkie zapewniały takie miejsca).

5) Prowadzenie postępowania administracyjnego wynikającego z bieżącego nadzoru nad kontrolowanymi obiektami pobytu dzieci i młodzieży.

W analizowanym roku sprawozdawczym wydano 68 decyzji administracyjnych, w tym 2 nakazowe, 53 umarzające dalsze postępowanie administracyjne, 10 decyzji opiniujących żłobki oraz 3 decyzje płatnicze.

6) Ocena przebiegu zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Meldunki z akcji zimowej (2 razy) i akcji letniej (3 razy) zostały przekazywane do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie, zgodnie z wyznaczonym terminem realizacji przedsięwzięć.

7) Informacja o stanie przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego 2018/2019.

W minionym roku stan przygotowania szkół do nowego roku szkolnego oceniono w 1 placówce. Dzięki przeprowadzonym rozbudowom i przebudowom, a także generalnym remontom i bieżącą konserwacją poprawiono znacznie warunki sanitarno - techniczne i higieniczne.

8) Ocena posiadania certyfikatów przez placówki na meble i sprzęt sportowy.

W placówkach sukcesywnie wymieniane są meble edukacyjne na nowe i regulowane, co ułatwia dostosowanie mebli do wzrostu dzieci i młodzieży. Wszystkie meble zakupione są po 1997 roku. W skontrolowanych placówkach odsetek mebli z certyfikatami wynosi 100 %.

Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek:

Rozbudowa placówek dotyczyła następujących obszarów: dobudowa nowych klatek schodowych na zewnątrz budynku i windy, następnie połączenie klatek schodowych i szybu windowego z budynkiem szkoły oraz likwidacja istniejących klatek schodowych i budowa w ich rejonie nowych pomieszczeń sanitarnych.

Remonty generalne w placówkach polegały na: adaptacji sal szkolnych na zajęcia dydaktyczne z chemii i fizyki, w ramach przystosowania szkoły do zmian w systemie oświaty; wymianie glazury na ścianach pomieszczeń higieniczno-sanitarnych; wymianie, naprawie i konserwacji podłóg w korytarzach, salach lekcyjnych, gimnastycznych, pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych i innych (nowa nawierzchnia PCV, nowa terakota, wykładziny, cyklinowanie); wymianie, naprawie i konserwacji stolarki drzwiowej i okiennej; naprawach hydraulicznych; montażu nowego oświetlenia; naprawie bądź wymianie ogrodzenia.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania:

Wszystkie placówki na terenie powiatu funkcjonują w budynkach o dobrym stanie zarówno technicznym, jak i sanitarnym, podłączone głównie do wodociągów publicznych i są skanalizowane. W roku 2018 była tylko 1 placówka (przedszkole) bez podłączenia do wodociągu publicznego. Placówka posiada własne ujęcie, a jakość wody pod względem mikrobiologii i fizykochemii jest na bieżąco nadzorowana przez Sekcję Higieny Komunalnej PSSE w Grodzisku Mazowieckim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zapewniono środki do utrzymania higieny osobistej uczniów, a także dostęp do ciepłej bieżącej wody.

W większości szkół zlokalizowanych na naszym terenie funkcjonuje jednozmianowy system nauczania. Systemem zmianowym objęte są głównie uczniowie klas I - III w dużych szkołach. W szkołach prowadzone są stołówki wydające obiady, a w części szkół prowadzone jest żywienie na zasadach cateringu, część posiłków refundowana jest przez Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej.

Forma wypoczynku w miejscu zamieszkania:

Na terenie powiatu wypoczynek dzieci i młodzieży opierał się w 2018 roku o formy organizowane w miejscu zamieszkania. Placówki organizujące akcje letniego i zimowego wypoczynku starały się o zapewnienie dzieciom podczas pobytu pełnego wyżywienia. We wszystkich skontrolowanych turnusach stan sanitarno - higieniczny i techniczny pomieszczeń przeznaczonych na pobyt dzieci spełniał określone wymagania bez zastrzeżeń. W czasie wypoczynku nie odnotowano wypadków, urazów czy zatruc pokarmowych u dzieci biorących udział w pólkoniach. Ramowym programem podczas wypoczynku było kształtowanie umiejętności wspólnej zabawy i wyboru ciekawego spędzania czasu. Zapewniono dzieciom możliwość aktywnego wypoczynku, wzajemnego poznawania się, kształtowania właściwych postaw sprzyjających rozwojowi fizycznemu i emocjonalnemu oraz umiejętności współpracy w grupie, poprawy kondycji fizycznej, rozwijania umiejętności artystycznych, kształtowania prawidłowych nawyków higienicznych, propagowania zdrowego stylu życia, przestrzegania zasad bezpieczeństwa, rozwijania kreatywności i logicznego myślenia.

Sprawowanie nadzoru nad warunkami sanitarno - higienicznymi w żłobkach:

W ewidencji PSSE w Grodzisku Mazowieckim w roku sprawozdawczym było 14 żłobków, z czego skontrolowano 13 placówek, a w jednej z nich wykazano nieprawidłowości (zły stan techniczny).

WNIOSKI:

Sprawowanie nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi i sanitarno-technicznymi w zakresie higieny procesu nauczania i wychowania zdecydowanie uległa poprawie. W większości placówek w okresie wakacyjnym wolnym od zajęć przeprowadzane są generalne remonty, przebudowy i rozbudowy oraz bieżące naprawy konserwatorskie, przygotowujące placówki do rozpoczynającego się nowego roku szkolnego. Ponadto dzięki otwieraniu się nowych placówek wzrosła na terenie powiatu grodziskiego możliwość opieki i edukacji dla najmłodszych dzieci. Placówki organizujące akcje zimowego i letniego wypoczynku opierały się głównie o formy organizowane w miejscu zamieszkania, starały się o zapewnienie uczestnikom podczas pobytu wyżywienia. Przygotowano szereg zajęć sportowo-rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia.

VII. Działalność oświatowo-zdrowotna i promocja zdrowia

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Mazowieckim podejmuje działania prozdrowotne w zakresie programów krajowych oraz innych przedsięwzięć prozdrowotnych obejmujących problematykę zdrowia publicznego. Kierunki działań oświatowo-zdrowotnych wynikają z założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia i Głównego Inspektoratu Sanitarnego. Ponadto działalność ściśle związana jest z aktualnymi problemami i potrzebami zdrowotnymi społeczności lokalnej oraz wynika z aktualnej sytuacji epidemiologicznej w powiecie grodziskim.

W 2018 roku kontynuowano dotychczas podejmowane działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych poprzez promowanie aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, profilaktyki palenia tytoniu i innych uzależnień oraz zapobiegania zakażeniom HIV i zachorowaniom na AIDS.

Przeprowadzono następujące programy, akcje i kampanie:

REALIZACJA INTERWENCJI PROGRAMOWYCH

Programy krajowe

1. Profilaktyka nadwagi i otyłości

Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!”

W roku szkolnym 2017/2018 odbyła się XII edycja programu.

Cel główny:

- Kształtowanie postaw o zachowań w zakresie prawidłowego żywienia, uprawiania aktywności fizycznej i świadomości konsumenckiej

Cele szczegółowe:

- edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.
- dostarczenie wiedzy i umiejętności korzystania z informacji zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych.

Grupa docelowa:

- uczniowie klas V-VI szkół podstawowych, klas I - III gimnazjum, nauczyciele, rodzice.

Inicjatorzy:

- Główny Inspektorat Sanitarny,
- Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców.

Koordinator, realizatorzy:

- koordynator powiatowy: pracownik Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia,
- realizatorzy: nauczyciele biologii, nauczyciele wychowania fizycznego, pielęgniarki szkolne, pedagodzy szkolni.
- „Społem” Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Grodzisku Mazowieckim.

Zasięg:

- liczba jednostek objętych programem: 12 szkół, w tym 1 gimnazjum i 11 szkół podstawowych.

PSSE w Grodzisku Maz. we współpracy z Zespołem Szkół nr 1 w Grodzisku Maz. zorganizowała VI edycję powiatowego konkursu kulinarnego pod hasłem „*Kto je owoce i warzywa – ten zdrowie wygrywa*”. W konkursie udział wzięło 26 dwuosobowych zespołów (52 uczestników z 7 placówek oświatowych). Zadaniem konkursowym było skomponowanie przepisów na ciepłą lub zimną przekąskę i deser, inspirowanych myślą przewodnią tegorocznego Konkursu - „Zdrowe dania do zabrania”, a następnie przygotowanie ich podczas etapu praktycznego.

Szkoły uczestniczące w programie podjęły wiele własnych inicjatyw związanych z promocją zdrowego odżywiania oraz aktywnego stylu życia.

2. Profilaktyka palenia tytoniu

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce

Głównymi zadaniami Programu jest ochrona ludności przed zdrowotnymi, społecznymi, środowiskowymi i ekonomicznymi konsekwencjami palenia tytoniu oraz wdychania dymu tytoniowego.

Przedsięwzięcia podejmowane w 2018 roku przez Państwową Inspekcję Sanitarną w zakresie profilaktyki antytytoniowej obejmowały realizację programów edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, organizowanie obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu i Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu, dostarczanie materiałów edukacyjnych, informacyjnych dla partnerów i współorganizatorów podejmowanych przedsięwzięć oraz nadzór nad przestrzeganiem zakazu palenia tytoniu w kontrolowanych obiektach.

Realizacja programów edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży:

A. „Czyste Powietrze Wokół Nas” – program edukacyjny dla dzieci w wieku 5-6 lat, ich rodziców i opiekunów, którego głównym celem jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi.

Liczba przedszkoli, oddziałów przedszkolnych, innych form wychowania przedszkolnego oraz szkół podstawowych, które przystąpiły do realizacji programu w powiecie grodziskim: 20.

B. „Bieg po zdrowie” - program edukacyjny dla uczniów klas IV szkół podstawowych, ich rodziców i opiekunów, którego głównym celem jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów. Program powinien powodować zmianę postrzegania co jest normą w społeczeństwie. Zmiana norm społecznych, może wpłynąć na obecnych i potencjalnych przyszłych palaczy, poprzez sprawienie, że wyroby tytoniowe będą mniej pożądane, mniej akceptowalne i mniej dostępne. Program ma na celu opóźnienie i zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci. W roku szkolnym 2017/2018 w powiecie zrealizowano II edycję programu.

Liczba szkół, które przystąpiły do realizacji programu w powiecie grodziskim: 10.

Realizacja kampanii społecznych:

A. Światowy Dzień Bez Tytoniu – jest okazją do rozmowy nt. szkodliwego wpływu dymu tytoniowego na zdrowie.

W 2018 roku działania związane ze obchodami Światowego Dnia Bez Tytoniu skierowane były do ogółu społeczności lokalnej, szczególną uwagę zwrócono na edukację wśród dzieci i młodzieży.

W ramach obchodów podjęto następujące działania:

- W dniu 12.05.2017 r. odbył się Piknik Ekologiczny w Książenicach, podczas którego PSSE zorganizowała stoisko edukacyjne. Dokonywano pomiarów tlenku węgla w wydychanym powietrzu, prowadzono rozdawnictwo materiałów oświatowych. Wyeksponowano również walizkę edukacyjną dot. negatywnych skutków zdrowotnych palenia tytoniu. Zaprezentowano też prace o tematyce antytytoniowej wykonane przez uczniów na konkurs (konkursy odbyły się w listopadzie 2017 roku).

B. Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu – 3. czwartek listopada

W 2018 roku, Światowy Dzień Rzucania Palenia obchodzono 15 listopada. Kampania zachęcającą do podjęcia decyzji o rzucaniu palenia, informująca o zagrożeniach wynikających z palenia tytoniu

oraz o formach pomocy w rzuceniu nałogu, obejmowała działania związane z przekazywaniem treści edukacyjnych; plakaty, ulotki, publikacje w internecie.

7 podmiotów leczniczych z terenu powiatu otrzymało materiały edukacyjne dla pacjentów, w postaci plakatów (28 szt.), ulotek i broszur (3320 szt.).

Do 5 urzędów miasta/gminy z terenu powiatu wysłano e-maila z materiałami edukacyjnymi i prośbą o zamieszczenie informacji zachęcającej do rzucenia plenia na stronie internetowej urzędu.

Tekst o korzyściach rzucenia palenia umieszczono na stronie internetowej PSSE Grodzisk Mazowiecki, ponadto w holu PSSE przygotowano ekspozycję wizualną dla mieszkańców/interesantów z terenu powiatu.

Comiesięczny monitoring dot. przestrzegania zakazu palenia tytoniu w placówkach oświatowych, przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych, zakładach pracy, lokalach gastronomiczno-rozrywkowych, obiektach kultury i wypoczynku, sportowych, służących obsłudze podróżnych oraz w pomieszczeniach użytku publicznego.

3. Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytutem Medycyny Pracy im. Prof. J. Nofera w Łodzi oraz Instytutem Medycyny Wsi im. W. Chodźki w Lublinie realizuje Projekt KIK/68 „**Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**” współfinansowany w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Głównym celem Projektu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym.

Dodatkowo Główny Inspektorat Sanitarny rozpoczął w 2015 r. ogólnopolską kampanię społeczną pod hasłem „**Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu!**”, której celem jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania. Kampania adresowana jest do kobiet w wieku prokreacyjnym, ciężarnych oraz ich rodzin i bliskich. W trakcie jej trwania pojawiły się spoty telewizyjne i radiowe, broszury, ulotki edukacyjne i plakaty.

Podjęte działania w zakresie Projektu:

- dystrybucja ulotek oraz plakatów informacyjnych do podmiotów leczniczych

- udział w imprezach prozdrowotnych dla społeczności lokalnej (w tym punkty edukacyjne).

W ramach powyższego Projektu powstał program edukacyjny „**ARS, czyli jak dbać o miłość?**” autorstwa Pana dr Krzysztofa Wojcieszka. Celem programu jest dotarcie z przekazem edukacyjnym do uczniów szkół ponadgimnazjalnych i ograniczenie skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu i narkotyków). Instytucja Realizująca opracowała i wydała pakiety edukacyjne, w skład których wchodzi podręcznik z płytą CD opracowany przez autora programu, pakiet broszur i ulotek dla uczniów, ulotki dla rodziców, plakaty oraz ankiety ewaluacyjne dla uczniów.

W roku szkolnym 2017/2018 w powiecie grodziskim program został zrealizowany w dwóch szkołach z terenu powiatu: w Zespole Szkół nr 1 w Grodzisku Mazowieckim przy ul. Żwirki i Wigury oraz w Zespole Szkół Technicznych i Licealnych Nr 2 w Grodzisku Mazowieckim przy ul. Kilińskiego.

4. Profilaktyka HIV/AIDS

Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS

Cel główny:

- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.

Grupa docelowa:

- ogół społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży gimnazjalnej i szkół ponadgimnazjalnych, nauczycieli, rodziców i opiekunów, pacjentów i personelu podmiotów leczniczych.

Realizatorzy:

- nauczyciele i pedagodzy szkolni,
- pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania,
- lekarze, pielęgniarki i położne.
-

W placówkach oświatowych szkolni realizatorzy przeprowadzili zajęcia w ramach Programu. Wśród 11 szkół zgłoszonych do programu rozdyskrebowano materiały edukacyjne. Pakiety materiałów edukacyjnych, dedykowanych zarówno pacjentom jak i personelowi medycznego przekazano do 7 podmiotów leczniczych .

Na stronie internetowej PSSE zamieszczono informacje o Punktach Konsultacyjno – Diagnostycznych, w których można bezpłatnie wykonać testy w kierunku wirusa HIV oraz o obchodach Światowego Dnia Walki z AIDS. Ponadto w siedzibie PSSE zorganizowano ekspozycję wizualną informacyjną nt. HIV/AIDS.

Programy wojewódzkie

1. Profilaktyka raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok”

Cel główny:

- zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę, zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy, w tym wirusa HPV,

Grupa docelowa:

- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz gimnazjów,
- rodzice i opiekunowie uczniów,
- kadra pedagogiczna szkół.

Realizatorzy:

- nauczyciele i pedagodzy w szkołach,
- pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania,
- lekarze.

Działania:

- zajęcia warsztatowe z wykorzystaniem prezentacji
- gazetki szkolne,
- zebrania z rodzicami,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych.

Liczba szkół ponadgimnazjalnych, które realizowały program: 3

2. Profilaktyka raka piersi „Zdrowe piersi są OK!”

Cel główny:

- upowszechnienie samobadania piersi wśród młodych dziewcząt i ich matek, wykształcenie nawyku samobadania piersi.

Grupa docelowa:

- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz ich mamy,
- nauczyciele.

Realizatorzy:

- pedagodzy i nauczyciele placówek nauczania i wychowania,
- pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania,
- personel służby zdrowia.

Działania:

- ankietyzacja uczniów,
- zajęcia warsztatowe zaproponowane w poradniku z wykorzystaniem konspektów i prezentacji,
- imprezy prozdrowotne organizowane w szkole,

- konkursy i gazetki szkolne,
- dystrybucja materiałów,
- zebrania z rodzicami.

Liczba szkół ponadgimnazjalnych realizujących program: 3.

3. Profilaktyka wirusowego zapalenia wątroby „Podstępne WZW”

Cel główny:

- upowszechnienie wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.

Grupa docelowa:

- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz ich rodzice,
- nauczyciele.

Realizatorzy:

- pedagodzy i nauczyciele placówek oświatowych,
- pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania,
- personel służby zdrowia

4. Profilaktyka czerniaka „Znamię! Znam je?”

Cel główny:

- upowszechnienie wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka.
- uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz wagi odpowiednich zachowań i postaw.

Grupa docelowa:

- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz ich rodzice,
- nauczyciele.

Realizatorzy:

- pedagodzy i nauczyciele placówek oświatowych,
- pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania,

W roku szkolnym 2017/2018 3 szkoły ponadgimnazjalne realizowały ww. programy.

Programy lokalne

Profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze

Na terenie powiatu realizowano 2 programy edukacyjne dla przedszkolaków i uczniów szkół:

„Kleszcz mały czy duży, nic dobrego nie wróży” oraz „Chroń się przed kleszczami, wszystkimi sposobami”

Cel główny:

- zmniejszenie liczby zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze na człowieka,
- edukacja w zakresie zagrożeń wywoływanych przez kleszcze oraz sposobów stosowania

profilaktyki chorób odkleszczowych.

- uświadomienie wagi problemu ugryzień przez kleszcze.

Grupa docelowa:

- młodzież szkolna oraz dzieci w przedszkolach
- rodzice,
- nauczyciele,
- społeczność lokalna.

Koordynator, realizatorzy, partnerzy:

- koordynator powiatowy: pracownik Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia,
- realizatorzy: nauczyciele biologii, pielęgniarki szkolne, pedagodzy szkolni,
- partnerzy: Fundacja „Aby żyć”.

Zasadnicze działania:

- wykłady, prelekcje, pogadanki, instruktaże w szkołach,
- konkursy w szkołach,
- emisja filmu edukacyjnego i formy wizualne w szkołach i siedzibie PSSE,
- apele szkolne,
- przeprowadzenie testów wiedzy dla uczniów,
- przekazanie materiałów edukacyjnych do szkół, a następnie uczniom i rodzicom,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych promujących szczepienia przeciwko KZM do podmiotów leczniczych,
- poradnictwo podczas organizacji stoisk edukacyjno – pomiarowych.

W ww. programach wzięło udział 6 przedszkoli, 17 szkół podstawowych oraz 1 gimnazjum.

Profilaktyka palenia tytoniu

1. **„Nie pal przy mnie, proszę”** – program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych, który w ramach edukacji antytytoniowej odnosi się do problemu biernego palenia wśród dzieci. Kształtuje u najmłodszych postawy odpowiedzialności za własne zdrowie i umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.

Liczba placówek realizujących program: 12 szkół podstawowych.

2. **„Znajdź właściwe rozwiązanie”** – program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów zwiększa odpowiedzialność za własne zdrowie wśród uczniów oraz kształtuje postawy wspierania ludzi, którzy pragną zerwać z nałogiem. Konstrukcja programu uwzględnia zajęcia, podczas których młodzież uczy się asertywności.

Liczba szkół podstawowych realizujących program: 11

W okresie od stycznia do marca 2018r w Bibliotece Publicznej Gminy Grodzisk Mazowiecki przy ul.

Spółdzielczej 9, zaprezentowano wystawę prac laureatów konkursów plastyczno – literackich o tematyce antytytoniowej zorganizowanych przez PSSE w IV kwartale 2017 r.

Profilaktyka chorób meningokokowych

3. „Pierwszy dzwonek”

Celem głównym programu jest kształtowanie potrzeby codziennej troski o zdrowie poprzez prawidłowe zachowania prozdrowotne i szczepienia ochronne.

Grupa docelowa:

- uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych,
- rodzice i opiekunowie,
- nauczyciele i wychowawcy.

Liczba placówek oświatowych realizujących program:

- szkoły podstawowe – 2

REALIZACJA INTERWENCJI NIEPROGRAMOWYCH

Interwencje nieprogramowe ogólnopolskie

1. Światowy Dzień Zdrowia 2018

Uczestnictwo w prelekcjach i pogadankach na tematy związane z utrzymaniem dobrego stanu zdrowia, m.in.: Higiena osobista, Profilaktyka chorób odkleszczowych, zdrowe odżywianie, ochrona przed hałasem

Grupa docelowa:

- dzieci w wieku przedszkolnym,
- uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- nauczyciele i pracownicy placówek oświatowych,
- rodzice,
- społeczność lokalna.

Ramy czasowe: kwiecień - maj 2018r.

Liczba odbiorców: 182 (dzieci, młodzież i dorośli)

2. Bezpieczny Letni i Zimowy Wypoczynek

Cel główny:

- propagowanie prozdrowotnych zachowań wśród dzieci i młodzieży oraz kształtowanie postawy dbałości o zdrowie swoje oraz innych,
- podniesienie poziomu wiedzy z zakresu zapobiegania zagrożeniom związanym z wypoczynkiem letnim i zimowym.

Grupa docelowa:

- dzieci i młodzież przebywająca w placówkach organizujących wypoczynek letni i zimowy,
- opiekunowie,
- rodzice.

Realizatorzy:

- kierownicy turnusów wypoczynkowych, wychowawcy,
- nauczyciele i pedagodzy.

Działania:

- podejmowanie działań edukacyjnych propagujących bezpieczne zachowania w okresie ferii zimowych i wakacji wśród dzieci i opiekunów półkolonii. W placówkach przeprowadzono rozmowy z opiekunami, pozostawiano materiały edukacyjne dla dzieci i rodziców o następującej tematyce zdrowotnej: profilaktyka zatruc pokarmowych, chorób odzwierzęcych i odkleszczowych, zasady dot. przebywania na słońcu, bezpieczne grzybobranie, zdrowe odżywianie, higiena osobista, wszawica, grypa, życie wolne od używek.
- przeprowadzono wizytacje mające na celu diagnozę przedsięwzięć prozdrowotnych w placówce wypoczynku dzieci i młodzieży
- przeprowadzono pogadanki z uczestnikami „półkolonii” np. na temat higieny osobistej, smogu, ochrony przed promieniami UV

3. Profilaktyka używania nowych narkotyków.

W niektórych szkołach z terenu powiatu przeprowadzono rozmowy z pracownikami szkoły w celu zidentyfikowania zagrożenia, otrzymania informacji nt. podejmowanych w szkole działań oraz planowani współpracy w zakresie edukacji pracowników szkoły, uczniów oraz rodziców.

Na stronie internetowej PSSE zamieszczono tekst nt. nowych substancji – pochodnych fentanylu, z informacją o telefonach zaufania.

Interwencje nieprogramowe wojewódzkie

1. Mazowiecka Akademia Seniora

Cel:

- promocja zdrowego stylu życia.

Grupa docelowa:

- seniorzy przybyli do Centrum Kultury w Grodzisku Mazowieckim na zaproszenie przewodniczącego Gminnej Rady Seniorów w Grodzisku Mazowieckim

Liczba adresatów:

- seniorzy – ok. 50 osób

Działania:

- prelekcja pt. „Zdrowie jako sztuka świadomych wyborów”, podejmująca tematykę zdrowego odżywiania oraz towarzysząca jej dystrybucja materiałów edukacyjnych.

Interwencje nieprogramowe lokalne:

1. Profilaktyka wszawicy

Cele:

- zmniejszenie liczby występowania wszawicy,
- zwiększenie wiedzy z zakresu zapobiegania wszawicy oraz kształtowanie aktywnych postaw prozdrowotnych.

Grupa docelowa:

- rodzice i opiekunowie,
- pracownicy placówek oświatowych,
- dzieci.

Działania:

- poradnictwo – rozmowy z rodzicami, dyrektorami placówek oświatowych, pielęgniarkami szkolnymi,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do placówek oświatowych.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

w 2018 r. przeprowadzono wiele prelekcji i pogadanek w placówkach oświatowcy na terenie powiatu, o różnej tematyce związanej z profilaktyką zdrowotną. Tematy pogadanek wynikały z Kalendarium Światowych i Ogólnopolskich dni związanych z tematyką zdrowotną, zapotrzebowania zgłaszanego przez nauczycieli szkolnych oraz inicjatywy pracowników Sekcji Oświaty i Promocji Zdrowia PSSE.

Spotkania dotyczyły np. zdrowego odżywiania, ochrony przed promieniami UV, profilaktyki chorób pasożytniczych, higieny osobistej.

PODSUMOWANIE

Głównym celem działań pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych poprzez promowanie zdrowego stylu życia oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych.

W swoich działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców powiatu Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Grodzisku Mazowieckim uwzględniała bieżące problemy związane z tematyką zdrowia min. profilaktykę zatruc grzybami, profilaktykę grypy, promocję szczepień ochronnych (w reakcji na wzrost zagrożenia zachorowania na odrę), promocje badań profilaktycznych.

Prowadzone przez nas działania profilaktyczne przyczyniają się do wzrostu świadomości uczniów oraz wszystkich mieszkańców powiatu w kontekście dbałości o własne zdrowie oraz kształtowania stałych, świadomych postaw prozdrowotnych.

VIII. Nadzór zapobiegawczy

DZIAŁALNOŚĆ NA TERENIE POWIATU GRODZISKIEGO W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO W ROKU 2018

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego zajmuje się ochroną zdrowia publicznego na terenie Powiatu Grodziskiego na wielu płaszczyznach, wykonując zadania o charakterze prewencyjnym, które zostały określone w art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 59). Ocenę stanu sanitarnego powiatu grodziskiego przeprowadzono na podstawie zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, do którego należą w szczególności:

- 1) opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- 2) uzgadnianie (w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko) zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 3) wydawanie opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz określanie ewentualnego zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- 4) uzgadnianie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji środowiskowej,
- 5) uzgadnianie dokumentacji projektowej obiektów budowlanych (budowa, zmiana sposobu użytkowania) pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- 6) uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.),
- 7) opiniowanie spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali usługowych, w których w wyniku prowadzonych prac budowlanych oraz adaptacyjno-montażowych dokonano zmiany przeznaczenia,

- 8) opiniowanie lokali aptek ogólnodostępnych, punktów aptecznych, hurtowni farmaceutycznych, składów celnych, składów konsygnacyjnych na podstawie *Ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo Farmaceutyczne* (Dz. U. Z 2018 r. poz. 1375),
- 9) opiniowanie obiektów budowlanych przeznaczonych do prowadzenia magazynów broni, amunicji oraz wyrobów o przeznaczeniu wojskowym i policyjnym pod kątem spełnienia wymagań sanitarnych na podstawie *Ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym* (Dz. U. Z 2012 r. poz. 1017),
- 10) opiniowanie rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych,

W 2018 r. sporządzono łącznie 325 opinii i decyzji dotyczących powyższych zagadnień. W ramach prowadzonej przez Sekcję działalności zaopiniowano **21 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin**, w tym:

- 7 na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki,
- 1 na terenie Gminy Baranów,
- 4 dla części terenu miasta Grodzisk Mazowiecki,
- 7 na terenie Gminy Żabia Wola,
- 2 na terenie Gminy Jaktorów

W trakcie uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego szczególną uwagę zwracano na ustalenia w zakresie kształtowania ładu przestrzennego, komunikacji i zasad uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną, mając na względzie minimalizację zagrożeń dla terenów zabudowy mieszkaniowej i zabudowy chronionej (obiekty ochrony zdrowia, placówki oświatowe, domy pomocy społecznej) oraz zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej.

Zgłaszane przez PPIS w wydawanych opiniach sanitarnych dotyczących opracowywanych dokumentów planistycznych zastrzeżenia i uwagi z zakresu, m.in.:

- zapewnienia pasów zieleni izolacyjnej na granicy terenów przeznaczonych na oczyszczalnię ścieków i zagospodarowanie odpadów,

- przeprowadzenia prac geologiczno-inżynierskich mających na celu odwodnienie obszaru oraz ustabilizowanie zwierciadła wód gruntowych przed zagospodarowaniem terenów przeznaczonych pod poszerzenie cmentarza,
 - wyposażenia projektowanego parkingu w urządzenia do podczyszczania wód roztopowych i deszczowych
- zostały uwzględnione przez organy opracowujące projekty uchwał.

Projektowane w opiniowanych dokumentach rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne miały na celu poprawę warunków sanitarnych powiatu poprzez, m.in. rozbudowę istniejących i budowę nowych sieci wodociągowych, budowę infrastruktury kanalizacyjnej oraz uregulowanie zasad gospodarki odpadami. Zmiany zaproponowane w projektach sporządzanych miejscowych planów miały posłużyć zaspokajaniu potrzeb lokalnych społeczności poprzez rozwój, m.in.: budownictwa mieszkaniowego i usługowego, wyznaczenie terenów przeznaczonych pod działalność usługową i produkcyjną, określenie terenów i obszarów działalności górniczej oraz zwiększanie areалу istniejących gospodarstw rolnych przy jednoczesnym zapewnieniu właściwych zasad ochrony środowiska naturalnego. W powiecie grodziskim stopniowo zwiększa się ilość sieci wodociągowych i kanalizacyjnych oddawanych do użytkowania. Działania te wpływają na poprawę stanu środowiska, a zwłaszcza stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochronę wód podziemnych. Systematyczna rozbudowa sieci wodociągowych umożliwi coraz szerszej liczbie odbiorców zaopatrzenie w wodę do picia właściwej jakości i w odpowiedniej ilości z ujęć publicznych. W związku z zainwestowaniem terenów powiatu grodziskiego oraz wyznaczeniem nowych funkcji użytkowych obszarów dotychczas nieużytkowanych wprowadzono zmiany w układzie komunikacyjnym dostosowując istniejące ciągi komunikacyjne do wymogów przepisów prawa oraz wyznaczając nowe drogi wraz z towarzyszącą im infrastrukturą techniczną. Zmiany wprowadzone zapisami miejscowych planów przyczyniły się do uwydatnienia wartości kulturowych obszaru powiatu podtrzymując jego historyczny charakter i istniejący ład przestrzenny.

Zaopiniowano **1 projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żabia Wola**. Zmiana Studium dotyczyła wprowadzenia nowych kierunków zagospodarowania na terenie Gminy, w tym ograniczenie zagospodarowania rolniczego. Głównym kierunkiem rozwoju określa się wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej w ścisłej korelacji z utrzymaniem i rozwojem funkcji przyrodniczo –

rekreacyjnych. W strukturze przestrzennej wybranych terenów, zwłaszcza wzdłuż dróg krajowych dominować będą tereny usług, przemysłu i składów. Przewiduje się produkcję rolną tylko w niewielkiej części gminy na obszarach o kompleksach żyznych gleb, dla pozostałych terenów rolnych zakłada się rozwój osadnictwa oraz pozarolniczych dziedzin gospodarki. Celem wykonania Zmiany Studium była konieczność naniesienia zmian w zarysie terenów leśnych na terenach zieleni zlokalizowanych w miejscowości Żabia Wola, powiększenie terenów eksploatacji powierzchniowej kopalin w miejscowości Zaręby oraz dostosowanie dokumentów do nowych uwarunkowań prawnych wynikających z obowiązujących ustaw i rozporządzeń.

W 2018 r. wydano **23 opinie sanitarne uzgadniające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:**

- 3 dla Gminy Jaktorów,
- 11 dla Gminy Grodzisk Mazowiecki,
- 4 dla Miasta Podkowa Leśna,
- 3 dla Miasta Grodzisk Mazowiecki,
- 2 dla Gminy Żabia Wola

Dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wydano **19 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko**, w tym dla 1 przedsięwzięcia nałożono obowiązek sporządzenia raportu. Dla czterech przedsięwzięć, w tym 2 na terenie gm. Grodzisk Mazowiecki, 1 na terenie gm. Jaktorów oraz 1 na terenie gm. Żabia Wola, dla których wnioskodawcą była jednostka samorządu terytorialnego, dla której organem wykonawczym był organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia był Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie. Wydano **3 pozytywne opinie o uzgodnieniu środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięcia** wymaganych przed wydaniem decyzji środowiskowej, określając warunki po spełnieniu których eksploatacja projektowanych przedsięwzięć nie spowoduje zagrożenia dla środowiska naturalnego, w tym zdrowia i życia ludzi.

Sporządzono **10 opinii sanitarnych o projektach architektoniczno-budowlanych**. Wszystkie opiniowane dokumentacje projektowe spełniały wymagania higieniczne i zdrowotne. Przedłożone do zaopiniowania projekty dotyczyły głównie budynków

związanych z działalnością gastronomiczną, inwestycji na potrzeby lecznicze i zdrowotne, placówek związanych z opieką nad dziećmi, a także projektów instalacji wentylacji mechanicznej w budynkach świadczących usługi lecznicze. Wydawane opinie dotyczyły projektów architektoniczno-budowlanych, projektów technologicznych, projektów instalacji sanitarnych, w tym wentylacji i klimatyzacji. Uzgadnianie inwestycji na etapie projektowania eliminuje w początkowej fazie, m.in.: nieprawidłowości w zakresie rozwiązań funkcjonalnych i przestrzennych, instalacji wodno-kanalizacyjnej, wentylacji, technologii, wyposażenia oraz warunków higieniczno-sanitarnych przewidzianych dla pracowników, co w konsekwencji przyspiesza proces odbioru inwestycji.

Rozpatrzono **75 zgłoszeń zakończenia budowy obiektów budowlanych**, które dotyczyły m.in.: budynków mieszkalnych, usługowych, obiektów sportowo-rekreacyjnych, budynków magazynowych bez stanowisk pracy stałej, obiektów gospodarki wodnej, budynków hodowli zwierząt do celów treningowych, obiektów biurowych, budynków gospodarczych i garażowych, kładek dla pieszych oraz obiektów mostowych, tras rowerowych wraz z infrastrukturą, obiektów technicznych wykorzystywanych do celów ppoż., infrastruktury technicznej, przebudowy stacji paliw w zakresie infrastruktury technicznej gazowej, a także przebudowy dróg.

Przeprowadzono **107 kontroli obiektów**, w tym obiektów nowo wybudowanych zajmując stanowisko w zakresie dopuszczenia do użytkowania, w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.), a także oceniając spełnienie wymagań higieniczno-sanitarnych w obiektach, w których dokonano zmiany sposobu użytkowania lub adaptacji.

Przeprowadzono 38 kontroli obiektów budowlanych w związku z zawiadomieniem zakończenia budowy i zamiarem przystąpienia do użytkowania w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.), w tym:

- w 1 zakładzie produkcyjnym (rozbudowa zakładowej oczyszczalni ścieków),
- w 4 budynkach świetlicy,
- w 1 zakładzie produkcyjnym piekarni,
- w 2 halach magazynowych wraz z zapleczem socjalno-biurowym,
- w 2 placówkach szkolnych, w związku z rozbudową i przebudową budynku,
- w 1 budynku mieszkalnym, w związku ze zmianą sposobu użytkowania na dom opieki dla osób starszych,

- w 2 budynkach usługowo-handlowych,
 - w 1 obiekcie zaplecza sportowego dla potrzeb boiska wielofunkcyjnego,
 - w 2 budynkach zamieszkania zbiorowego na potrzeby domu opieki,
 - w 1 budynku usługowym przeznaczonym na gastronomię,
 - w 2 budynkach handlowych,
 - w 1 budynku Stacji Uzdatniania Wody,
 - w 5 budynkach usługowych,
 - w 2 placówkach oświatowych (szkoła),
 - w 2 obiektach na potrzeby parkingów wraz z budynkami obsługi,
 - w 1 budynku przeznaczonym na potrzeby przedszkola,
 - w 1 budynku użyteczności publicznej na potrzeby Interaktywnego Centrum Edukacyjno-Społecznego,
 - w 1 hali magazynowo-produkcyjnej z częścią socjalną,
 - w 1 budynku usługowo-mieszkalnym (stacja kontroli pojazdów),
 - w 2 obiektach związanych z infrastrukturą wodną (most na rzece Pisia Tuczna, kładka pieszo-rowerowa na rzece Pisia tuczna),
 - w 1 budynku biurowo-magazynowo-produkcyjnym (szwalnia),
 - w 1 budynku produkcyjno-magazynowym związanym z produkcją suplementów diety,
 - w 1 obiekcie oczyszczalni ścieków,
- oraz 69 kontroli w związku z wnioskiem o wydanie opinii sanitarnej o spełnieniu wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali usługowych po przeprowadzonej adaptacji oraz zmianie sposobu użytkowania, w tym:
- w 15 obiektach świadczących usługi fryzjerskie i kosmetyczne,
 - w 1 obiekcie przeznaczonym na pralnię wodną,
 - w 9 placówkach przeznaczonych do opieki nad dziećmi (żłobek, przedszkole w 1 placówce przeprowadzono II kontrole),
 - w 1 zakładzie przeznaczonym do pakowania próżniowego warzyw,
 - w 1 lokalu przeznaczonym na potrzeby usług dietetycznych i sprzedaży suplementów diety,
 - w 2 obiektach związanych z produkcją żywności (kuchnia cateringowa, kuchnia polowa),
 - w 1 lokalu przeznaczonym na pizzerię,

- w 1 zakładzie związanym z produkcją żywności (zioła cięte)
- w 4 placówkach przeznaczonych na restauracje (w jednym obiekcie przeprowadzono II kontrole),
- w 2 obiektach przeznaczonych na działalność rehabilitacyjną,
- w 1 budynku związanym z produkcją i konfekcjonowaniem suplementów diety,
- w 1 lokalu przeznaczonym na potrzeby produkcji i sprzedaży wyrobów cukierniczych,
- w 1 lokalu gastronomicznym związanym ze sprzedażą zapiekanek,
- w 1 lokalu gastronomicznym do sprzedaży lodów,
- w 1 budynku usługowym
- w 1 lokalu przeznaczonym do sprzedaży kawy i herbaty,
- w 1 placówce na potrzeby gabinetu stomatologicznego,
- w 1 magazynie przeznaczonym do magazynowania alkoholu,
- w 1 obiekcie przeznaczonym na kawiarnię oraz sklep z artykułami spożywczymi,
- w 1 obiekcie przeznaczonym do magazynowania żywności,
- w 1 lokalu przeznaczonym na salon tatuażu,
- w 3 obiektach przeznaczonych na sklep z produktami spożywczymi,
- w 3 obiektach przeznaczonych do produkcji i sprzedaży żywności,
- w 1 budynku przeznaczonym na gabinety weterynaryjne,
- w 2 obiektach na potrzeby pracowni tortów,
- w 1 obiekcie na potrzeby wypieku i sprzedaży pieczywa,
- w 2 placówkach leczniczych (przychodnia stomatologiczna),
- w 1 zakładzie przeznaczonym do produkcji i dystrybucji kawy,
- w 1 obiekcie z pomieszczeniami przeznaczonymi do prowadzenia zajęć edukacyjnych na potrzeby Szkoły Podstawowej,
- w 1 obiekcie przeznaczonym na potrzeby sklepu z punktem Stop Cafe z napojami i posiłkami,
- w 1 obiekcie związanym ze zmianą sposobu użytkowania budynku gospodarczego na lokal usługowy,
- w 1 obiekcie przeznaczonym na kawiarnię

Przeprowadzono 2 kontrole w placówkach oświatowych w związku z wnioskiem o wydanie opinii sanitarnej dla celów rejestrowych przy udziale Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży jako komórki wiodącej.

W 14 obiektach stwierdzono nieprawidłowości pod względem spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych, w tym w 3 obiektach, w których przeprowadzono kontrolę w związku z zawiadomieniem o zakończeniu budowy i zamiarze przystąpienia do użytkowania w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1997 r. Prawo Budowlane* (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.) oraz w 11 obiektach, w związku z wnioskiem o wydanie opinii sanitarnej o spełnieniu wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali usługowych po przeprowadzonej adaptacji oraz zmianie sposobu użytkowania. Większość obiektów, w których przeprowadzono czynności kontrolne wykonywana była zgodnie z projektem architektoniczno-budowlanym oraz technologicznym.

Wydano 66 opinii sanitarnych stwierdzających spełnienie wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali w związku z przeprowadzonymi pracami adaptacyjnymi oraz dostosowaniem do nowych funkcji.

W roku 2018 podobnie jak w latach poprzednich, udzielono wielu konsultacji i informacji w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych, głównie w sprawach dotyczących adaptacji obiektów na działalność usługową związaną z produkcją i obrotem żywnością, a także formami opieki nad małymi dziećmi - przedszkola, zespoły przedszkolne, żłobki, punkty przedszkolne, placówek oświatowych, placówek świadczących usługi medyczne – gabinety specjalistyczne, przychodnie oraz dotyczących zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej. Prowadzone konsultacje stanowią pomoc Inwestorom, w zakresie spełnienia wymogów sanitarno-higienicznych, przy planowaniu określonego rodzaju działalności, ale również w zakresie lokalizacji i zgodności inwestycji z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Współpraca Inwestorów z Sekcją Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przed podjęciem działań inwestycyjnych, jak również w trakcie ich realizacji skutkuje brakiem konieczności zgłaszania sprzeciwów w dopuszczeniu do użytkowania przedsięwzięć.